Ananta Patwardhan & Atmaram Gosavi
Mahabharata (Adiparva) Chapter 21-25
महाभारत (आदिपर्व) अध्याय 21-25
Marathi
Handwritten on Paper
1721 Sakabda (219 years old)
38 folios (folio No-1 & 2 of chapter 23 missing) (chapter 24 - very bad condition only 4 folios are available
17.2"x7"

श्रीगणेशायनमः वसुंधरेचाइंद्र ईश्वरु राजयाराजपरमेस्वरु जन्मेजयरत्ना
करु चातुर्याचा अनुवाद १ वैशंपायनाचीविवेककुशळा असा पूर्वजापासुनि
सकळा मजपर्यंतनाममाळा पुर्वजाचीपरिसवी २ जेओकेताश्रवणपुटी प्रत्य
क्ष देखिलेवाटेश्रुष्टि तुझियामुखीच्यासुदंरगोष्टी पियुष्यपानासारिख्या ३
जवजवहेकथावृष्टि सुरसजातसेपाल्हाळि तवतवइच्छाचिआगळी वाढीमो
तेहोतसे ४ हासोनि वैसंपायन सुमति ह्मणे परिसजगतिपती आदिकेश
वब्रह्म मूर्ति पीता ब्रह्मपीतामाहाचा ५ तयाचेनाभीसरोजिजाण जन्मपावला
चतुरानन चतुराननाचानदंन दक्षब्रह्मादुसरा ६ यादक्षाचेकंन्यारत्न देवि
अदिति गुणसंपन्न अदितिचा विवस्वान मनु पुत्रतयाचा ७ मनुचिकंन्या
जाणइला इलेचा पूरूरवानृपाळा पुरूरवाचा सान कुरळा आयुनामनरेषू ८
आयुचानहुषनरेंद्र जोइंद्रपदि दुसराइंद्र नहुषाचागुणसमुद्र ययातिमागोक

थिलाजे ९ ययातिचापुरू प्रसिधु कौसल्यासजलयाचीवधु तीयपासाव गु
णेकसिंधु जन्मेजय तवनाम ७ तेणेजन्मेजयें राया माधवीनामेवरीलीजाया
तिचे उदरिजन्मला तया प्राचिन्वानइनाम ११ सुर्यउदयपर्यंतकोपे प्राचि
जिंतिलिजटोपे प्राचिन्वानरूढ प्रतापे पुर्वजतुमचातोराया १२ प्राचिन्वानके
कैनाम्नी सैवरिवरिलि लावण्यखाणी तीच्याउदरीजन्मला गुणि शर्याति
राजायानाम १३ शर्यातिनेनंदनदुहिता पट्टमहिषीवरिलीकातां तिचाकु
मर वसुधानाथा आहंयाती जाणपां १४ शार्यातिचा आहंयाति कुतुवियें १
कन्याभानुमती वरिलि तिचापुत्रसुमति सार्वभोमयानावे १५ पुढतिके
केराजदुहिता सुनंदानामेचतुरदुहिता सार्वभोमवरिलिकांता जयसे
न तियेचा १६ सुपर्वी वैदर्भराजतनया जयसेनपाणिलिभार्या तिच्या
उदरिजन्मला राया अर्विचिनामा नृपनाथु १७ अर्विचिनाचिजांतुरिम
यदा वैदर्भसुदरि माहाभोम तिच्याउदरि प्रतापवंत जन्मला १८ माहाभोमे

भोगी ताउर्वि प्रसन्न जितासुमाधवि वरि कि तिच्याउदरीजन्मवी प्राचीधन्वा
सुचंद्रा १९ नाब्द कि सुजन्मा सुना नि प्राचिधन्वाचि सुपति तिचातनयोप
रमगुणी आयुतवनामाबलिष्ट २० आयुतना चिजगंना पेथुश्रवादुहिता
करुनिदाना भाशिनामतियेचाजाणा अक्रोधननृपनाथु २१ आक्रोधनाचि
सुभामिनी रेणुकालिंग अभिधानि तिचा तनयो प्रताप तरणि देवातिथि
धार्मिकु २२ देवातिथिचापुष्यप्रमदा तिचेनामवैदर्भमर्यादा तिच्याउदरी
स्वानंदप्रदा रीच नामासुपवित्र २३ रीचेमर्यादा याचि नामे वनितावरी
लीराजधर्मे तीचापुत्रपराक्रमे रुक्षनामापुरुवंशी २४ त्याचानामे
तक्षकदुहिता रुक्षेवर्णुनिकेली दुहिता तीच्याउदरी धरत्रीनाथ:
मतिनारनामाजन्मला २५ मतिनारीस्वधर्मचारी पवित्रसरस्वती
तीच्यातिरी सुपर्णद्वादशवर्षेवरी दीर्घसत्रआचरला २६ यज्ञस

आदिपर्व माभीहोलातेय नदीआगमेम्रत्तिमेत्त द्विभागनावेरालरीत माळघाडि आघ्या
रायाते २७ सरस्वतीभोगीताभोग राजावीर्यआतीआमेघ कुमरजन्म २१
त्यासभाग्य डुस्थितराजा जन्मला २९ डुस्थितभार्याशकुतला जेवीस्वामी
त्रऋषीबाळा तीच्यापोटीभरतपाळ भारतनामत्याचेनी ३० भरतेकै
से सर्वासिनी सुनंदानामयाआभिधानी वरीलीतीच्याप्रतापतरणी
सुहोत्रनामनरेंद्रा॥३१॥ सुहोत्राईक्ष्वाकुराजकन्या सुपर्णादेवीवरी
लीमान्या तीच्याउदरीलोकधन्या हास्तिपराजजन्मला ३२ २
जेणेहस्तीपेआपण आपुल्यानामेहेपट्टण वसविलेम्हणुनीस
कळजन हस्तनापुरबोलती ३३ हस्तीपेत्रीगर्तेयशोधारा से
वरीलीतीजीपवीत्रदारा तीच्याउदरीराजेश्वरा वैकुंठनामज
न्मला ३४ वैकुंठनामाचिस्वधर्मकाला यादवकुळीचीदेवसुता·

तीच्याउदरी धरत्रीनाथा आजिमीढ्यानामाजन्मला ३५ तयाआ
जिमीढ्या महाराया प्राप्तजालियापांचभार्या याचीनांमेश्रोत्र
लया पंचदीपके प्रकारु ३६ कैकैनाम्नाआणिगांधारी विमळा
मुख्यकोपचनारी चतुरविंशतीशाकासरी पुत्ररत्नप्रसवली ३७
चतुर्विंशतीकुराजकुमर यामाजीश्रेष्ठवंशधर संवर्णलक्षी
प्राणेश्वर जोजामातसूर्याचा ३८ सौवर्णभार्यावैवश्वती त्रि
चारुपेनंदीतपती तीच्याउदरी प्रख्यालकीर्ती कुरुनृपाळजन्म
ला ३९ त्याकुरुवर्याचीसंतती यालागीकौरवकुळाख्यपाती
कुरुक्षेत्रपवीत्रक्षेत्री तीर्थतिपोनेमीली ४० कुरुलेआम्रतामा
धवि भार्याजालीलग्नकौरवी तिच्यापरीक्षीतीच्यानावी ना
माथिलालवपीता ४१ परिक्षीतीअंगनापरम बहुदाखुसुद्दुशा

स्वरूपधामा। तीचा भीम ज्याचे नाम पंडुपुत्रे ठेविले। ४२ भिमसेन कैकै
कुमरी रुपनामे जे सकुमारी। प्रतिश्रवा तीच्या उदरी तोचि प्रताप बोलि
जें ४३ प्रतिपे ऐसी सुनंदा नारी वरीली स्वरूपे जैसी गौरी देवापि ऐसी त
नुतीचे उदरी आणी बाल्हिक तीसरा ४४ यामाजी वंशधरा नृपती शां
तनु राजा चक्रवर्ति ज्याते गंगा भागीरथी वरीती जाली संभ्रमे ४५ जी परस्प
र्श जीतुके यालागी शांतनु व्यास मुखे लोकवदती कौतुके नाम जालेंत २
यासी ४६ शांतनु विर्ये प्रतिज्ञावंतु जान्हवी उदरी देवव्रतु आष्टवसु
चा आंशभुतु भीष्माचार्य प्रतापी ४७ जो शस्त्रधरापरम गुरु आणि
कुळप्रळयाचा वैश्वानरु ज्याचे तुळने दुसरा वीरु बोलता शंके शारदा ४८
पीलयाची या लग्ननीयमा श्वीकारीले ब्रम्हचर्य नेमा स्त्रिन करी म्हणो
निसीमा संततीची खंडली ४९ शांतनु ले भार्या दुसरी गंधवती नेमी

लिनरी कुमारदशेंत तीच्याउदरी व्यासकाननीजन्मला ५० प्राप्तजालियाशं
तनुतें दोघेपुत्रजन्मलेतीतें चित्रनामगंधयेकातें वीचित्रवीर्यपाठीचा ५१ ये
कनामाच्याईसाळे गंधर्वराजगंधर्वमेळे चित्रांगदवधीला तेवेळें कुरुक्षे
त्रीसंग्रामी ५२ उरलेवीर्यवीचित्राआनुज यातेस्वछापुनीगंगातनुजः
राजचालवीसुतेज धारासूर्यप्रतापें ५३ काशीराजयाच्याकुमरी भी
ष्मेजीकोनिसेवरी अंबिकाअंबालिकादुसरी विचित्रवीर्यावोपिली ५४
राजाकरीताराज्यधर्मे उभयेस्त्रियासीसुखसंभ्रमे वर्ततआसतां
पुर्वकर्मे आपुल्याआयुष्येवेचला ५५ राजयाक्षयेरोगझाले त्रा
सिलाआसतांस्वल्पकाळें मरणपावलातेवेळेंमूळे वंशाहुमाच्चिखं
डिली ५६ देखुनीसत्यवतीयामासु प्रार्थुनीप्रेरीलाईश्वरपुरुषु मा
तआज्ञेनेकौरववंशु वीर्यदानेवाढवीला ५७ धृतराष्ट्रपंडुआणीवि

डुर कृष्णद्वैपायनाचा कुमर विचीत्रवीर्यक्षत्रीचतुर वंशाधरु जन्मविले ५८
धर्मात्विरपीगंधर्वदुहिता गांधारीनामे पवित्र पतिव्रता धृतराष्ट्रेव
रीली कोंला येकशात पुत्र जाले लीयसी ५९ दुर्योधन आणी दुश्यासन
वीकर्ण चौथा चित्रसेन शतामाजि चौघे प्रधान नोगायुतबळियाडे ६० कों
तिभोजात्मज कोंती मांद्रिमंद्रराजगुणवंती उभये वनीता पंडुन्रपती वरीता
जाला स्वधर्मे ६१ म्रगया खेळु खळतां वनी ऋषेश्वर युग्मसुख मैथु
नि म्रगभावे निवीधिला बाणी तेहि कोपोनि शापिले ६२ स्त्रिसंगे ४
पावसी मरण म्रगवद ला शापदारुण पंडु पावला निधान संतती
कार्यदग्ध जाले ६३ दुर्वास ऋषीचे वरदान भ्रतारांचे आज्ञावचन
लाहोनी कोंती पंचरत्न पाचापासाव पावळी ६४ येमापासुनी यु
धिष्टिर वायुपासाव व्रकोदर इंद्रवीर्या महावीर आर्जुननामा जन्म
ला ६५ एचेसी प्रार्थि प्राणनाथ माद्रि करावि संततीवंत अश्विनौ कुमर

तेथ नकुळसहदेवजन्मले ६६ द्रौपदीद्रौपदराजनंदना पांचाजनाचिजाली
भार्या तीच्याउदरीपंचवीरा पासावपांच जन्मले ६७ प्रतिविंध्याधर्म
राजकुमर भीमापासावश्रुतीसोमवीरु श्रुतीकीर्तीधनुर्धरु आर्जु
नपुत्रजाणावा ६८ नकुळवीर्यशतानीक श्रुतकर्मापांचवादेख स
हदेवतनयराजतीलक लावण्यगुणीआगळा ६९ यावेगळ्याकुमारी:
पांचाहीजनाच्यानारी वरीव्यात्यापवित्रोदरी पुत्रपांचजन्मले ७०
गोवासिनीराजकन्या देवकानामेपरमधान्या स्वयंवरीलीमहामान्या
धर्मराजेधर्मीके ७१ तीच्याउदरीधर्मरीतें योवननामापुत्रतिते जन्मलातो
सत्यधर्मत्ते चाल्लविपितयासारीखा ७२ बळधरावीर्यश्रिक्रनाम्नी भीमे
वरीवाजीतलीहरीणी तीचेपवित्रगर्भस्थानी सार्वभोमजन्मला ७३
बळीरामवेसुदेवभगनी सुभद्रादेवीलावण्यखाणी आर्जुनेवरीलीती

आदिपर्व यचागुणी आभीमन्युराजाजन्मला ७४ चैद्यकन्याकरेणावंति नकुल अ० ११
भार्यामाहासती तीच्याउदरीगुणमूर्त्ति नरमीत्रनामेकुरुकुली ७५
विजयामद्रराजकुमरी युद्धिजीकलीसहदेवसेवरी पुत्रजन्मलातीचे
उदरी सहोत्रनामाजन्मला ७६ देवीराक्षसीच्याउदरी भीमवीर्यक्रुरशरीरी
घटोत्कचजन्मलारणचवारी जोकाकर्णेमारीला ७७ असेआकरापांडव
ये यामाजीआर्जुनाचातनये आभिमन्यनामासौभद्रये वंशधरकुरुक
ळी ७८ तयाआभिमन्याचिकांता उत्तराविराटाचिदुहिता तीच्याउदरी
तुसापिता परीक्षीतीनामाजन्मला ७९ पांडवसंततीचीसूत्रें छेदुनीब्र
ह्मास्त्रेंद्रोणपुत्रें सुदर्शनेवेळींत्रैलोक्यमीत्रें जोकांगर्भीरक्षीला ८० या
परीक्षीतीनेमंद्रावती पाणीग्रहणीपार्णीलीसती तुसीभालानेतुजप्रती
सहजपडलेसांगणे ८१ परीक्षीतीपुत्रजन्मेजया वपुष्टमाजतुझीभार्या

तीचे उदरी कुमरह्या जन्मजाले तववीर्य ८२ शतानीकसंकर्षण
तुझे पुत्र परमसगुण शतानिकाचे आंगनारत्न विदेहीकन्या वैदेही ८३
तुझान तुतीच्याकुशी स्वंदलनामा गुणेकरासी तुमचीवंशमाळा
ऐसी नीरोपिली विस्तारे ८४ ब्रह्मदेवापासुनी वंश कथीत आळो
कीर्तीघोश आठेतालीसावा पुरुष तुझाना तुजाणपा ८५ बा
दरायणमुळभारथी वदला बहुसालफळश्रुती याचेनिश्रवणे
पळेप्राप्ती कैवल्याची कौतुके ८६ सर्वसुकृतेजोजलीकर स
र्वपातकाहोयेबोहरी सर्ववर्णीपुरुषनारी सविश्रवणा करावें ८७ ध्या
परीसलिलाविश्वंभरु मुक्तवाणीमुक्तेश्वरु वदलातेथे प्रेमादरु
सज्जनी केळापाहिजे ८८ श्रीमहाभारते आदिपर्वणी कथारु
पेकृष्णावेणी नीरतसिंगमी दारवीनयेनी प्रवाहे षये चालतां ८९ श्रीध

२ श्रीशैल्यपर्वतावरीपा पुर्वसमुद्रआधस्थानी संस्कृतप्राकृतउभये
वदनी ब्रह्मानंदसमरसे १० इतिश्रीभारतशतसहस्त्रसंहितायांआ
दिपर्वणी॥ वंशानुक्रीवर्णननामयेकविंशतीमोध्यायः ॥२१॥ श्री
कृष्णार्पणमस्तु ॥ श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु ॥श्री॥ श्री॥ श्री॥॥

६

श्रीगणेशाय नमः ।। ।। वैशंपायन म्हणे नृपति कथा ऐकें सावधमती इक्ष्वाकुवंशा चक्रवर्ती ।।
माहाभीष्म यानावे १ तेणे सागरांत अवनी भोगीली बहु साक न्याये सहस्रुणी पुण्य जोडिले
यश पहुनी पुण्यश्लोका सारिखे २ अश्वमेध सहस्र येक शत असि राजसुय स्पदेख करुन
अमराचा नायक प्रसन्न केला सुख ले ३ संतोषोनि सुराचा ईशु तयावो पिला स्वर्गवासु
तेथे भोगी तासुखविलासु वर्षे अपार लोटली ४ कौतुके पुण्यपरिवसे जाणा चतुरानना
च्या दर्शना देवरुषी ब्रह्मभुवना समारंभे पातले ५ कनकविमानि आल्हाद भरित महा
भीषहि पावला तेथ तवते थे पवित्र सभे आंत होणार कैसे वर्तले ६ सकळ सरिताचि स्वा
मिणी गंगा भगवति स्त्रीरूपिणी अंबर चंद्रबिंब वर्णी योदी नाहा लि ये निघले ७ वातें वसन
फिटता पाहो वस्त्रे विण परस्त्री देहो दृष्टी पडे म्हणोनि समुहो माघारला विबुधाचा ८
येकी वदने पांगी मोटी करुनि नयन झाकीले कुटी अधोमुखे निमग्नाचारी नेत्रपातिला
विली ९ माहाभिषे पसरुनि नयन केले नग्नांग अवलोकन हे देखोन आचरण कोपा
विरुद्ध अनुवादे १० म्हणे हा मान चतुराचारी नग्न अवलोकी परनारी विषयासि विशी
श्यामासारी शंका काही धरेना ११ माहाभिषे देखता नग्न गंगा अंबु माव्हला स्पवदन ।
हीलेंकृ ऐसुनि विचक्षणा भावजाणे हृदईचा १२ मनुष्य देह धरुनि हो घे वासना पुर्ण कराविं

वेगे कमक्षियदैवयोगे पुढतिंचगापिावाल १३ ऐसेबोलोनिकमळासन उगिलावि
सभाविसर्जुन विबुधिवंदोनि याचरण जातेजालेस्वस्थाना १४ गंगावि-चारताएग
नपंपी अष्टहिवसुदिव्यमुती खेदमुनचिंताश्ती म्लानवदनेदखिले १५ ह्मातेसरि
तासाक्षेपपुसत ह्मणेदुश्चितकायसेयेथे लोकेश्वरहोष्यानिसमर्थ निमेजतुह्मीकाय
सा १६ वसुह्मणतिदेवनदपी स्वल्पापराधेपडिलेव्यसनी वसिष्टशापेमनुष्ययोनि
प्राप्तीजालीयासुते १७ त्रैलोक्यपवित्रकरणीगंगे उपकारपातलातुसेनिभोग
दुस्तरापासोनिद्धपापांगेदिनानारीदयाळे १८ ओहेभरितसुरजान्हवी मनुष्यका ९
याधलनिबरवी पवीत्रउदरीयेजन्मावि पुत्राथ्याह्माआगते १९ मानविगमयानि
कुक्षीत रहुनुत्रविस्रामरित गेथेप्रवेशनाचित्तमनीचसंतकांतेचि २० यालागी
तुसीयेनिमखोदरी आमुतेधरीनिर्जरवारी अवस्यह्मणोनितिपैश्वरी मोहाधिकी
अनुवादे २१ मनुष्यलोकाहोआनीता वीर्यदानेतुमचापिता नामेकोणतोतहता
जाणतेहोमजसांगा २२ भारतवंशीप्रतिमकुमर शांतनुनामाराजेश्वर होउनितु
साप्राणेश्वर जन्मविलयासुते २३ तुसीयेगर्भेसुतिकेविमळे शांतनुरेतस्वानिजबळे

जन्मतिअशौचुकाळे परिमानवाअयोग्य २४ यालागीमागणेअसेयक तेद्यावे
अवस्यक पुत्रजन्मतातात्काळिक गंगाजळीसागावे २५ रवंडुनिमनुष्यदेहाचिगती
स्वर्गपावोनिश्रिधरगती पुत्रली याअक्षयपदाचिमासी होतुसे निश्चयते २६ गंगाजळ
जोहेअतिदुर्गम केविआचरोहिसाधम लोकगेवितांकुकर्म राक्षासिचेमजमाया २७
प्रसवोनिपुत्राचिअशक सोविवंध्यातिपानिलोक लंछनराज्याचाकलंक नलगेए
सेविचारा २८ वसुलण जिमागतिकडे अष्टमपुत्रतुझीयेचाडे देउनितोहावाडेकोडे
सर्वस्नेहेपाळावा २९ आगचेनिअंशायेकु कुमरघेईवीरशातिलकु प्रतापुतेजे जे
साधकु जितेंद्रियवाग्नेमी ३० देवतापिंडलणोनिरेते रक्षीपावेसुलोकालेब्रह्म
चर्यव्रतनेमस्त ईश्वरमणीधर्मसीमा ३१ ऐसीउभयतानिश्चयोतरे नेमनेमिलाप
रस्परे विचित्रवर्तले तेपुढारे तेतुपरिसेनरेषा ३२ प्रतिपराजाहस्तनापुरी मगया
व्यसनेवनगव्हरी क्रीडतक्रीडतजान्हवितिरी स्वस्थासनिबैसला ३३ वीरशयेंतापे उछोअति
ला क्षुधातृषेनेअतिश्रांतला गंगादेखुनिविश्रामला नाशजालाभवतापे ३४
मदुमवाळवाळुकापाहाहो दृष्यवनजळप्रवाहो क्रिडासौख्यजळचरेसमुहो उपहा

सतिस्वर्गस्थिता ३५ नानाकुसुमांचा सुवासु घ्राणदेवा वेगि करितु तणेहृदयलिंगा
होतु हरिआगमस्थानंदे ३६ सुघोषवणिसांगवर्म गंगारूप रज्जुकादाम विस्मुच
रणक्रांतिउलस ३७ मुळग्रंथी गोचिका ३७ गंगासेवनिचक्रधरूपाई बांधोनियादोरू
आपणापांसी आतिसत्वरू वोटोनि तेआणिला ३८ असोमाधावंदोनिउदक वोल्या
वलिद्रु पहस्तक तुषास्पर्षनीचे विषजळप्राशीनेपरिहरिले ३९ नवगंगाव्यातुनिव
कस्मातन अपरलक्ष्मीसुनिभिंन दिव्याभरणी रत्नखचित स्वेतवस्त्रासुनेत्रा ४०
गंगावलिचिकनक कविका लावण्यवल्लीचिकनकलतिका शांकरमत्तकीचीमालि
का तुटोनिपडलितपांकी ४१ सौंदर्यगगनिचिसौदामिनी प्रकटलीसे भतापत
रणी आनंदवनिचिहरणी प्रगटेसुपसारंगा ४२ यापरिव्याघुलेस्वरूपप्रगट क
रुनिगंगाप्रगटली निकट आश्चर्यकरिनरवरिष्ट ह्मणे रमाकीउमाहे ४३ अंकीयेउ
निदक्षपयजानुवरी बैसतिझाली सउकरी ह्मणे राजयामातेवरी वल्लभोमानिमो
गार्प ४४ नातेचपळकुरंगी प्रगटेराजहंसाचे अंगी आगकुंभामनालागी श्रेष्ठवादे
अनुवादे ४५ २

दोषकुंजरीविदारण उभदेखोनिश्रीहरीचरण। साचेकवेपासुनिजाणा माणधांकेपळा
ले ४६ यावरीपंचाननाचेनाव ओकतांभयेव्यापिलाजीव अधोपंथीघेउनिधाव जलुज
ठरीयेकले ४७ मगधरणीमगपाणिने संगीसांडुनिउभयमगाने कीर्तिकस्तुरीमगीन
मोगावयापातले ४८ येकांतविजलावण्यखाणी स्वयेअनकुळशरीरदानी तथापिनि
मळअंतःकरणी वीकारातेनातळे ४९ यापरिकनकाधैयकिनकाचळु नियेमासनिचित
आढळु हासोनिबोलेसुंदरविपुळु बोलसीतेदिसताहे ५० जयासीजोअयोग्यपदार्थ॥
तोकिवीस्विकाराचाअर्थ यालागीकळ्मासी तोव्यर्थ माझ्यागरसिकलु ५१ पाल
खिबाळकाचियेसेजे वृध्याआदरेकेसनिनिजे कुमारिचेनेणेनसाजे मगकोनेसर्व
था ५२ परास्त्रिसंगबिभीच्यारमळ स्पर्शलानाहीमजप्रळुभाव यालागीदोषाचावि
टाळ मगटोनेदिमानस ५३ सरितावोलसुरसवचना मनुष्यलोकामाजीजाणा नव्हे
मीपराचिअंगना अनुपर्णितेनिर्धारे ५४ यालागीविधीनपाणिग्रहणी मीहोईनप
ट्टराणी राजाल्लणेहोयकपलि अखंडितवृतमासे ५५ आणिकयेकपरिसेभावो वामा
कोस्त्रियाचागवो तेबासजीतालण्यो निवावो संकल्पनुझाखाकेला ५६ श्रुशाम

गिती होऊन्पका दक्षयेभाजीबैसेका याल्गागीपुत्राचिनायका होउनिवनेनिजघरी ५७
पुत्रालागीअंगीकार स्पाकेलाहानिर्धारु मविष्यजाणोनिसाचार अवस्यलपेजाहवी ५८
माझी यापुत्राचिसपत्नी होईराज्याचिस्वामिनी निश्चलपोनिसुवचनि राजामार्कुगो
विला ५९ पुढेनिबोलेजनु ततुजा होउन तवपुत्रपेभाजा तुमीयेभारतवीराध्वजा
क्षितिपिताकाभिरविन ६० पुत्रमसवेनगुणी विख्यात पावनकरिनसकळ त्याचेचरित्रअति
विख्यात हाश्विजाणि लहरिने ६१ ऐसेबोलेनिजेक्षणी अदृस्यजाहालीदेवनरिणी
प्रतापपुत्राचिअंतुहिनी करितरेलीप्रतिक्षा ६२ यावरीराजाभरतोनमुरवीताजाला
पुत्रप्रयाचाकामु भायसिहितपुण्याम्रमु सेवितांजालापुत्रापी ६३ जान्हवितटिरम
णिकवन सेउनकंदसुवजीवन वेतुनियावकुत्व्यसन तपश्चर्याआचरे ६४ प्रसन्न
कलनिदुगरिमसु पुत्रलाधलाराजीवनयनु माळामीषमानवतेनु शांतनुहोउनिज ३
मला ६५ महाभिषशांतनुजाहाला पुण्यप्रतापिउदयाआला रायेहस्तनापुरीकेला मो
ठ्सोवसंतोषे ६६ दिवसदिवसवयाचिवाढी चढतिलावण्यसरितागाढी तारुण्पा
वनापरवडी कन्याजनकीमांडिली ६७ राजेआपुलीलीयेहीता यावयाभेरितेजा.

लेदुना शाब्दकोप्दानेदिपिना तेणेसौशांकशांतनु ६८ स्मरेसेनसजाणुनिननुजा॥
पिनायेकांनिसांगेतुज पुत्राऐकेरहस्याचि तेवाअवस्यकरावे ६९ मृगयारवेळतागंगा
तटि दिव्यांगनाप्रगटलीदृष्टी तिसीनकरिआग्रहगोष्टी अलिप्पदेदर्णवी ७०
कोण कोणाचितुयेथे असेनविचारावेतिते सांगेलतेआदरेतिने आज्ञापाळण
करावे ७१ अंतुरीच्याआधिकारे महाथावोनिसोपस्कारे भोगभोगावेरां कुरे॥
पार्वतिसीज्यापरी ७२ असेबोधुनिसुपुत्ररुपी अभिशेकीलाराज्यासनी आपणप्र
वेशलाराज्यासनि मोक्षकामिवैराग्य ७३ शांतनुराजाप्रतापवंतु वसुधासागर
वळियांकितु आक्रमोनिस्वधर्मनितु न्यायेमार्गेवर्ततसे ७४ पिताचेवचनस्मरोनि
मनि मृगयारवेळरवेळतावनि जान्हविचेतिरी नयनि अवलोकितासाक्षेपे ७५
दिव्यांजनेभरुनिनयन पायाळपाहेनिधानस्थान तेविशोधीतप्रमदारत्न॥
देवसरितापरिसरी ७६ तवगंगातटाकीदेवद्रुम ताळिउपविष्टसीदिव्याकुमा जेवि
रमेचिअपारअनिमा दुजीउपमारमेची ७७ रायेअवलोकीतानयनि तुजिबोलली
हृदयसुवनि अत्रातिचापाशीशरावधनी मृगप्रायसीरकुला ७८ किंवालावण्य

सरिताजळा भरितानयनआळवाळा प्रतिलति काव्यातिवेळाळा पान्हेजाति
वीरनु ७९ तेअंकमंडपाचढोनिलाहे कुचफळा ते स्पर्षीपाहे अधरपानालागीमो
हे वाढिचेनिईछेचि ८० मगआदरेबैसोनि निकटी बोले मजुंळवचनिगोष्टी ह्मणेको
णतुगोरटी माहारणीयेकट ८१ देवदानवीकीगंधर्वी अप्सरायेक्षणीकीमानवि ना
गकन्यालावण्यगेवि सुमध्यमेमजसांग ८२ जेहोसिल्यास्वरूपे मातेवरिवोसौभा
ग्यदिपे भार्याहोउनिअतिअसुपे सर्वसौख्यअनुभवी ८३ नपडेअनुमानाचियंती
लोकलज्या दवडिपरोति दंपजिपणाचियंधी पाडिव्यालातुह्माते ८४ दंततेजेउजवु
निदीशा हासोनह्मणे नरवेरे शा भार्याहोईनपविव्रपुरुषा साक्षकनिनियमाते ८५
शुभहोकाव्यशुभकरणी करितावारावेनावचनि अप्रियकरितातेचिक्षणी हाउनतु
तेजाईन ८६ ऐसियानेमेवर्तसीराया तरिमिहोईनपट्टाचिजाया माझेनिसंगेसुराल्या
मसलोकिभोगिसी ८७ रायेअंगिकारोनिवचन हस्तकेचोपिलेमाथरस लिविकेवाहुनियुण
निधान राजगृहापातला ८८ योगियासाधेयोगसीध्दी कृपणासाधेनिक्षेपनिधी।\
तैसाशांतनुऐश्वर्यपदी उदधीगंगा लाभेसंतुष्ट ८९ दिव्यतारुण्यदिव्यसंपदा।\
देवेलाधली दिव्यप्रमदा तेवेळीयाचियाआनंदा बोलाउवाटेउणे ९०

वनिउपवनिसरितासरी स्फटिकमाणिकमयकरी येमगोपुरीशीवपुरी सुवर्णसदनिक्रि
उतु ९१ जान्हविसुरतसंगसुरवाडे स्वर्गनिंदुनिसांडिलेकडे वर्षनिमीघ्याचेनिपाडे मो
गानंदेलोटली ९२ पुण्यवतिकाळकाळे अमोघराजवियमेळे कुमरजन्मतिसुकाळे
सुक्तिगभिंज्यापरी ९३ ऋतुकाळीगर्भसंभवे पुर्णदिवसीपुत्रप्रसवे उपजेतचिक्षणी नि
र्दयभावे गंगागर्भीसाटचि ९४ राजवियअमोघवंत अष्टपुत्रजन्मल्लेनेष्प यातेराजया
नदाखवित पुत्रसप्तकबुडविले ९५ अपत्यप्रसवेतेचिक्षणी बुडोनिसांडिगंगाजिव
नि यागभयेधरूनिमनि राजाकाहीनबोले ९६ सप्तपुत्रसांडिलेजधी अष्टमपुत्रा
चियेकाळी धैर्यनधरीमोहजाळी राजाबोलेसकोपे ९७ ह्मणेतुकोणराक्षसी परम
निर्दयमानसि आपुलीबाळकेवधितकैसी करुणाकाहीअसेना ९८ नारीवेषेतुस
र्पिणी बाळकेभक्षीलीपापिणी वोषवल्लीचिखंडुणी केलीनिष्टुरकुराडी ९९ हांसोनि
बोलेसुव्रतनिधी जालीकाळमर्यादाअवधी मीजानसेराज्यपदी भोगभोगीमज
विन १०० नव्हेमीपन्नगीराक्षसीपी देवगंगातनुधारिणी वसुशापविमोचनी \
मनुष्यलोकापातले १ कार्यकारणतुझ्याघरी वास्तव्यकेलेकाळवरी आताजा

तसेहृदयांतरी स्नेहस्मरणिअसो दे २ वसिष्ठकोपाचियादागें आंगहिवसुताडिले
रागें मनुष्यदेहधरनिवेगे स्वर्गापावले मारुति ३ याचेकरुनियाजनन रायामजने दे
हेमोचने करुनिमारुति स्वर्गस्थान पावविले यथार्थ ४ आणिकयेकनिजकारण तु
सीकामनाकराविपुर्णहेही संपादिलेजाण जायेआतास्वस्थाना १०५ शांतनुला
पोतिपैस्यटी कवणाअपराधवसुचेशीरी मानवदेहतुझ्याउदरी अल्पायुषीजन्म
ले ६ गंगाह्मणे ऐककथा देविआरुंधतिचामनी वासिष्ठऋषीनेपनाथा बहुतामुळे ५
जाणसी ७ दक्षदुहितासुरभीजाण कश्यपवीर्यतिजपासुन कामधेनुजन्मली
रत्न चौदारामिमसिद्दा ८ संतोषोनचतुराननहोमासिवसिष्ठतेदान दिधलीति
चेसंरक्षण प्राणातुल्य ऋषिकरी ९ पक्षीनेएरावतिऐसी वर्णसुवासेकपुरराशी
सुवालपुच्छचामरासदिसी चंद्रकिरणीकळवळली ११० रत्नखुरसींगेसरल लवा
सरोमम्रदमवाळ सुकपनियनअतिविशाळ समाप्यमगिनिश्रीयेचि ११ जिचेघ्रा
ह्नीशीयाक्षीर दाहासहस्रवरुषेनर अमरहुपावेनमस्कार पयपानितियेच्या १२
मेरुपार्श्वीवसिष्ठाश्रम अतिरमणिकपवित्रपरम दिव्यलतिकादिव्यद्रुम सदापुष्पी

फळिवसते १३ निर्भयधेनुचारिता तेथे नानावनि क्रिडा करित आदहिवसुभार्यासि
हित तयांगयापातले १४ तेहिनयनिकामधेनु लक्षीतालुब्धले ततुमनु ह्मणातिअनर्घ्य
वस्तुयेक्षणु ह्मणुन परौते नवजावे १५ हरिश्री होउं नाम हावनी सुवर्णखाणिदेखिल्या
नयनि तेजेविनळवेतियेपासुनि तेविजालेअसाते १६ ह्मामाजीयेकाचिअंगना पति
तेप्रार्थिलानिकतणा धेनुहरणीमनवासना बहुतवर्षे मजलागी १७ सगुणसुंदरमनु
ष्यलोकी जीतवतिनामेमाझीसखी सुढाळगोतुमीसारीखी कळेनेजैसीशारदा १८
रायाउसीनराचिदुहिता तितेनेउनियाविउचिता ओसेवतेमाझीयाचिता तेतुह्मी
अवस्यकरावे १९ सेविलेनंदिनिचेक्षीर माजीभगिनिअजरामर होईलऐसाउपकार।।
घडेमातेतुमचेनि १२० मगवसुधेनुधरूनिहाति चोरोनिनेलीस्वस्थळाप्रति सुहृदसुतआ
पुल्याचिती परमलाभमानिला २१ ऐसेवल्लभेचेवचन पुतबेमानिलेवेदप्रमाण ऋषिशा
पाचेमाहाविघ्न नेणोनियाखिलोभे २२ वाहूनिघेउनियाफळा आश्रमापातलाउतावेळा
धेनुनदेखोनिडोळा दाहीदिशाविलोकी २३ शोधिताधेनुनदिसेदृष्टी मगविचारीज्ञान

दृष्टी वसुचिकुविद्या जायोनिपोटि ओधानकेधङकुला २८ रागेपानलावसुसदना वद
राजालाशापवचना ह्मणे दुष्टहोमाहाव्यसना केलाकर्मेपापाला १२५ स्वर्गसुखायासुनि
पतन मनुष्ययोनिमाजीजनन जन्मनाक्षणीदेहमरण दुरालेहोपावाल २६ ऐसेशापोनि
ब्रह्मकुमरा धेनुघेउनिपानलाघरा वसुयेउनिवशिष्टद्वारा लोटांगणेप्रार्थीनि २७ उश्शा
पमागताहोउनिदिन येरुह्मणे नहेअन्यथावचन परंतुमाउनिस्वर्गस्थान सिघ्रकाचि
पावाल २८ तुह्मामाजीयेकपुरुषु निरापराधीआग्वावसु पुरुषामाजीउत्तमपुरुषु भिष्मा
चायियानावे २९ भारतवौशीकरुनिख्याति स्वइच्छामरण स्वर्गप्राप्ती पावेलऐसेवसु ६
प्रति वसीष्ठवदलायपाय १३० मनुष्यवेषेदेवतटपी होईलतुमचिपवित्रजननी ॥
वासनाह्मईस्वर्गभुवनि वास्तव्यकरालसमस्त ३१ वशिष्ठाचिमविष्योतरे तैसेचवर्तले
पुढारे स्थानबंधस्तवनिधारि नमिलाकावलोटला ३२ तुंवाईछीलासुयये पे तोमीदे
ईनगंगादत ऐसेबोलेनिकुमरासहित अदृष्यजाहालिजान्हवि ३३ आपडिविहारपेवस्त
तेवेळिनावरेखेदव्यस्तुन तैसाराजाअजिदुःखीन शोककरिआक्रोशे ३४ राजभोगीनवार
सुख अम्नचारवतालागेचिख गंगावियोगाचेदुःख क्षणाक्षणाजाकुचे १३५

मगविचारकरूनियाचितीं चिंतगेविले निश्चय इति सर्वनैश्चयप्रेसीयाक्रुकी खेदरवडि
मनें बाहेरा ३६ इंद्रियें दमोनिमदन वाचेसिसत्यसुलग्न ईश्वरचिंतनिलावोनिमन राजध
र्मिवर्तति ३७ समुद्रवळियांकीतपृथ्वी स्वधर्मन्यायेपाळीबरवि दुर्जनेतस्कराचेनावीवा
र्ताकोण्ही्असेना ३८ सर्ववर्णीसि शचार - - - - - - - - - - - - - आत्मसाधनिसु
विचार जिविमात्रसर्वदा ३९ सर्वनारीपतिव्रता तापसानाहीलोलीगंता ग्रहस्थांना
हीकृपणंता भुतद्यापासर्वत्र १४० अकाळमरसदारिद्रनासंगे नाहीदुर्भिक्षव्याधीरोगे
मछपक्षीवराहमृगे हींसायागीअसेना ४१ प्रतापप्रभेन्यादिनकर शांततापिनि
वैश्वानर दुस्सहदंडणीमाहाक्रुर येमधर्मसिरिखा ४२ आढतेपणेईशानकुबेर उदार
जैसाजळधर मान्यतेनेसुराचावर ईतिनैसानृपाने ४३ ईरेसाक्रुपाळुसकळां
पवनाहुनजवागळा सर्वसनेचियाबळा धर्तईशानअवगमे ४४ असेलोकृपाळा
चिमुर्तियेकृअवतरलीवाटेक्षीती वनिताकरोनियाविरक्ती स्त्रिकामनादवडिली ४५
गंगावियोगे दुःखमानी ल्यजोनिनवसेराजसदनि वास्तिकरोनिवनकाननि राज्यनेमेचा
लवि ४६ ऐसीयापरिकाळकमिना छतिसवर्षेलोटलीगयाना पुढेम्रगयामिसेच्या

टनकरिता गंगातिरापातला ४७ अगाध भागिरथीचे जळ कुरने तुंबले महाप्रबळ
नव्हीप्रवाहेव्यातिनिमेष खळखळाहे सुखसुखा ४८ आश्चीयविटेनपवरा ह्मणेका
आटलीसरीद्धारा जळनिरोधकुसरा अगस्तीकेचापेगाई ४९ मीआचायेंश
रसंधानि ब्रह्मास्त्रेंरोधलीदेवतटणी रायेहुरनिपाहाजानयनी माहापुरुषदे
खिला १५० सुपुत्रऐसेरूपान परिसेहेदवलेअंतःकुप ह्मणेबळिष्ठा तुयपेको
णा शुभलक्षणीसाजीरा ५१ गौरवर्णसुतेजाळ सर्वाभरणीकनकतेजाळ ७
धनुर्वीद्येविसचीगोळ तुळिना दिसे गंगा ५२ केवडेअस्त्रविद्येचेबळ शरे
रोधिलेजान्हविजळ हस्तलाघावकुळाकुशाळ नाहीऐसादेखिला ५३ पुढति
आदरेंअवलोकित नवअद्भ्यजालागंगासुत तेवेळीराजा खेदभुत धावा
करिगंगेच्या ५४ ह्मणेवल्लभेआपुलेवचन सत्यकरिवोकृपाकरुन प्रत्यक्षदेवो
निदर्षपा दुःखमासेपरीहरी १५५ अष्टमपुत्र हेईनतुनेविसराळि सत्यसु
नेमाते आतामेटोनियामाते बोलेकाहीसुखवार्ता ५६ तवहातिधरुनिकु
मराते गंगाप्रगटपातकीनेपे लाभकाळिसभाग्याने परिसवोपीतिदेवरा ५७

वस्त्राभरणे पदकमाळा दिव्य कुंडले कटिमेखळा ऐसा पुत्र धरित्रीपाळा देखि
ला सीहासनी ५८ ह्मणे तुज लागी वाढविला सर्वविद्याभ्यास करविला ॥
नेमनेमिला याबोला तुझा बोपिला तुज ठाती ५९ वसिष्ठापासोनि वे
दाध्ययन सांग घडले यास संपूर्ण शास्त्रविद्येचा निपुण शुक्राचार्य
सामर्थे ६० बृहस्पतिपासोनि मंत्रशास्त्र साधला हा अतिपवित्र ॥
गुणी संपन्न तुझा पुत्र पुत्र नेई निजगृहा ६१ युवराज्याच्या वरासनी
अभिषेकावा नरायणी सागरांत हेमहीनी सौरक्षील नवारत्ना ६२
ऐसी वदोनि यावरी गुरुजाति देवतरूपी राजा ठेला तटस्थ मौ
नि सुहृत भाव आश्रिये ६३ मग हातीं धरोनि कुमरा हर्षे धान लागला
नापुरा प्रजा आले नमस्कारी राजपुत्रास सुख ६४ लागला मेरीम
गळतुरे ध्वजपताका सुवर्णभरवरे श्रृंगारिली गृहगोपुरे रत्नमाळा
तोरणी १६५ युवराज्यी स्थापुनि कुमर बोपिता जाला राज्यभार ॥

येरुसर्वविषईचेतुर कायमोरीदक्ष मा ६६ सुहृदेसुहृदाचे वोझे हारम
त्मासंशय उपजे ते विराजास चकोजे सी हीगे ली व्यसे मानि तुह्य
देवताप्रतिमेचि याउणी राजा संतुष्टपुजास्था नि ईछाभोजनमा नहा
नि साधुवृंदेस्यापिली ६७ दयापाळणाचे सुजळी प्रजावली गेलीपा
काळी फुबळमानानावस्तुफळी होमादेति अतिमाने ६८ अधीकुवेतन
अधीकुमाने वैषिलीसेवकाचिमने मग त्याचे ईछादाने देउनिकुळेप ८
नाळप १७० ऐसी यापरिसावकाशी सुखेवर्तलीचहा दिवषेचारिच पु
टेवर्तलेकैसे ते तुपरिसे नरेशा ७१ ईतिश्रीमाहाभारते आदिपर्वणी
५ आगोव्यासरुषीचिवाणी अमृतमारितमंदाकीनी अक्षयजळप्रवाह ७२
ते पेसुतेश्वराचीवाणी सुहृदनाहीमिळमाळनिपवित्रतासुस्नाहनि
समानसंतमानिति १७२ ईतिश्रीव्यासादिपर्वणी पौष्योपाख्यान नाम द्वावि
शतितमोध्यायः ॥ श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु ॥ श्री

रायासनाहीविषयस्वार्थ नाहीस्त्रीभोगाचाआर्त परिधामुचेचिमनोगत ग्र
हीरहीणीपाहीजे ४० वयेविशेषगुणसुंदरी ऐसीविचारा राजकुमरी कुहरा
यातेथंतुरी ईतुलेनसंतोषधामुते ४१ निकेह्मणोनिधाआीनजन निघतेजा
लेबहुतब्राह्मण रायालागीधिंगनारल शोधावयानानडी ४२ जायोनिपुत्र
चाईतांतु पितामगटोनिमनोगतु पाचारोनिपुरोहीतु सातेसेकेनेजाणावि
४३ ह्मणेबोधचिदेवव्रताने ग्रहस्तकरणेअहोमाने नरिनपडावेदिघयेलाने
सांगेनतेअवधुस ४४ जाउनिदासराजाप्रति मागुनघेयेसत्यवति जेजेअ
शोकाकल्मीत्लचिती तेतेसर्वपरिहारा ४५ यावेगलामीनयत्न सकलसानक
रावाआपण तियेवेगळीअंगनाआन मीसवर्थावरिना ४६ पुरोहितमुरव्य
त्रिभावो जावंनाजालाभीअदेवो घेउनआसाचासमुदावो निघनाजालो
तेकाळी ४७ प्रधानमंत्रीपुरोहीत वृद्धवडिलबुद्धीवंत सेनाचानुरंगसहि
त वाद्यघोषनिघाले ४८ निकटआलेदासनगरा केवनकृपालला सामोरा

सन्मानुनियाराजेश्वरा समास्थानिआणिले ४९ मिळूविनविदासराया आ
ळीपा नलो कुर्याकाया चिंतदेउ निधिभिमाया मीदोने लेपाहीजे ५० येजनगं
धालवनं दिनी शांतनुलागी स्वधर्मपालि आमुतेहोयसर्वाजननी ऐसेव्यवस्
करावे ५१ हासलणेमानलेमना नाहीअसो तरवचुना येकसंशयच्चिक्षणा
अवाच्यालागे बोलणे ५२ शांतनुऐसाराजेश्वर नपकरिता नमिळेवर होय
येकचिअसेथोर तोहीअगरअनुवाद ५३ समर्पेनिचधरिलेहोती तेथोर
करावेसकळाधी हेआमुचिवासनाकवणयुक्ती सिद्धीपावेसांगपा ५४ स्वाप २
त्यपुत्रअतिबळिष्ट कोपल्याकरि त्रब्रह्मांड पिष्ट तुजनमने तेसंतुष्ट द्या
देवांचेसूनि ५५ ह्मणोनिसमर्थासीश्रेष्ट समर्पेचेताअल्पाध्यताघाटे दीनेआ
पुलेनिवाटे मर्यादेनेअसावि ५६ योग्यनेकुंजराकुंजर समानमाजरामार्ज
र आस्मानुल्मासंमधाचार तैसोदिसेस्वामिया ५७ जेहसलकुळअहेरु
न जोईछीलराज्यासन नेपोअवनुनियामरया मगहासंकल्पधरावा ५८

असोहेशब्दाचिगरिमा समंधअघटातआह्मातुह्मा येथेआलेतनरेश्वोत
मा तेंमस्तकीमासीया ५९ ऐकोनिदासमुखीचेवचन श्रीप्रबोलेअति
गर्जोन ह्मणेऐकाअवधेजन उत्तरमासिनियमाचे ६० इच्छापोटिजन्मेल
पुत्र तोशातनुपागीराज्यधर त्याकरणेहानिजनिर्धार सत्यसत्यत्रिवाचाध
राज्यपदाचाआह्मासि त्या समंधु मजनाहीहाप्रमाणशब्दु अन्यथाहोय तेहा
दु वेधुंयबनमुखीमवेद्गो ६२ हेऐकोनिनिर्वाणसकुची दासह्मणेहृदयकमळी
साधुशब्देपिटिलीटाळी येकअसेआशंका ६३ तुजपासोनिहोतिलपुत्र
तेहीयेवीभागीस्वतंत्र आह्मीतुह्मीयोजिलामंत्र तेहिपाविजेपाहि
जे ६४ तुजसारिखेतुजकुमर होतिबळिया दुर्धर मुख्याधिकारीयेसाचा
र जेसंतुझसंततियाहेतु ६५ तयासिवारशब्दुकोपा तेकासजी तीउपेक्षु
र जेसंतुझसंततियाहेतु ६५ नयासिवारशाकोपा तेकासजी तीउपेक्षु
न तुसरेकोनिप्रमाण सर्वसुखेतास्थापिती झुपे ६६ असेबोलतादासो
तसु प्रियस्वीकाराउचाटनेसु जोऐकताअतिदुर्गमु करितांकाम्यासविदेधु

म्हणे संतातपासोनि भ्रपावो लागलऐसा तुम्हचा भावो तरी येथ्याशंको चागवो
निर्मुक्तमी करितसे ६८ पुर्वक्याप्रितुकाम अंगिकारितसे दुसरानेम तोपरिसतु
पुरुषोत्तम पीतुभक्तधर्मालि ६९ आजीपासोनि नीजनेमस्त अक्षयब्रह्मचर्यव्रत
अंगिकारिलेम्यानेमस्त पितिया लागी सद्भावे ७० स्त्रिमात्र ईयेश्रुष्टी गंगेस
मानमासीयेदृष्टी जितेंद्रीयेगुणाच्यामुगुटी वरीअंकुशाखोविला ७१ मस्तकमद
नाचेछेदुनि श्रीदावकीबांधलीचरणी वाग्नेमाचित्रिभुवनि मिरवीमासी
पताका ७२ संततिचिपामिनिद्रोषु पावेनथ्यक्षरस्वर्गवासु ऐसेबोलताकुरुन
रेषु जयजयकारमवर्तला ७३ धन्यधन्यरेऐसीयागोष्ठी समस्तिचरणावंदिले
मुगुटी गगनिहुनि सुमनवृष्टी भीष्ममाथा होसरली ७४ हासउल्हासोनिचि
त्ती कन्यावरापित्तीभीष्मा हातीयेरेवाउनिकनकरथी समारंभेसीनिघाला ७५
हर्षपात लाहस्तनापुरा नमस्कारिलेराजेश्वरा अलंकृतीगुणसुंदरा जननीज
नकावोपिली ७६ जैसाचिवेकुउदाराकीर्ति जननिमानुनिधनसंपती ८

वोपिनिजधर्मजनकामति उनिमहीयपुत्रवा ७७ जैसीध्याणोनि सत्यवती ॥ पुत्रेवोपिलीनयाहाती तेवेळीजनकानंदक्षीती सागवितायपार ७८ आ पणा लागीदुष्करव्रत भीष्मेस्वीकारी केल्यस्मुत हेआयोनिप्रसन्नवंत वरवो पितापुत्रोत ७९ ह्मणे पुत्रा कुळतिलका उपमेनुचितुजसारिखा तुवाजींति ले उभयलोका रामचंद्रासारिखे ८० ब्रह्मचर्यसत्यव्रतै तुचिध्यागकापितु भक्ति संततिविणपरमगती ब्रह्मनिष्ठा होतुज ८१ ईहलोकिनिर्दोषकीर्ति परलोकीसायोज्यमुक्ती स्वईच्छामरणातुसेहाती ऐसेवरम्हणवोपिले ८२ पुत्रगौरवोनिवचनि वेदविधीनेपाणीग्रहणी विवाहसंभ्रमेकरोनि आंगि कारिलीसुगंधा ८३ सत्यवतिसंगमलोभे भुलीभुललाविषयलोभे मोहे स्त्रियेचियेशोभे कुरूपश्रेष्ठमानित ८४ विवाहादिकमहिसंभ्रम विहीत वस्त्रे गोत्रलाभे दोहोनिरायेआणि भीष्मे अतिसंतोषमानिला ८५ तनुजावे प्राप्तिअवसरी वीराजवीर्यपवित्रोदरी पुत्रप्रसवली सुंदरी वीत्रांगद

यानामे ८६ पुढतियेकसंवत्सरा कुमरजन्म ताडुसरा विचित्रविर्यराजेश्वरा
सुभ लक्षणीसोभत ८७ जातिकुमीदिसंवत्रेमेवितवस्त्रेगोल्लगामे वोढोनिरा
येआणितीजे ८८ बाल्हवर्लतापुत्राते तारुण्यप्राप्तनव्हतातेथे शांतनुराजा
काव्यधर्मति अदृश्ययोगेपावला ८९ तेवेविदुतरकार्यसिद्धवभीष्मसंपादीत
मकुराव्र द्रव्यदक्षपापुष्कळ बहुपाचकवाटिली ९० सारुनिप्रेतकार्यचिंतु
ती सत्यवतिचिमनोरति राज्यीबैसविलानपति चित्रांगदअग्रजे ९१ तेणेचि
कागंदुस्चशक्ति जिंतलीसप्तद्विपावति विषयादिसेजेजे संपति तेतेहोरोन ५
घेतसे ९२ वेढुनियाअमरावती अवमानुनियाअमरपति तेथीलअपुर्ववस्तुजा
ति भुगांरीलीस्वसेना ९३ बळेदेखोनिसवगिळे येकनामाच्याईसालेगंधर्व
राजेबुद्धीकुरावे संग्राममहासीमांडिला ९४ कुतघ्नत्रिबहुकाळचरी शस्त्राचिये
घायेजुसारी कपटविद्याचेमाहामारी राजाआपोपेतला ९५ चित्रांगदनरना
पक मारुनिगंधर्वराजदेख प्रवेशलागधंर्वलोकु भीष्माजेपोताळा ९६

हस्तिनापुरीसत्यवतिसुत नकुळनागंधर्वेकिलाघात भीष्माच्या पश्चिनिदुःखीन
ह्मणेहेकर्मआमुचे ९७ संपादुनिप्रेतकार्यनि विवेकेशांतविलीमाता विचित्रवीर्य
कनिष्ठाला राज्यस्थानिस्थापिला ९८ रक्षकहोउनिसर्वश्रेष्ठ की राज्यचा
लवित्यनुजाहाति प्रजापाळ्यीधर्मकृती मानध्यानासारिखा ९९ वेद
शास्त्रधनुर्वेदु निपुणजालिया कनिष्ठबंधु उपरयानंतरेशाब्दु विवाहाच्या
प्रगटला १०० बंधुयोग्यराजकुमरी ह्मणेहोचिचारानोवरी रूपेरतिचिये
सरी कादमयंतिसारिखी १ वार्तासांगितलीलपेश्वरी कासीश्वरेचा
पुत्रानगरी राजेमेळवोनिस्वयंवरी कन्यात्रयतयाच्या २ अंबाअंबा
लिकअंबिका रूपेचातुर्यअमोलिका शक्तिधनुष्याच्यागळिका त्याहि
कहोयबळिष्ठ ३ अवश्येआवेषगंगातनुजा कन्यात्रयजीपोपैजा अनु
जालागीकर्णोमाझा ईछाजालिमानसी ४ वीलंबदवडुनिमाघारा॥
आइकसुनभेटताविचारा समागमेघेउनिवरा निघताजालातात्काळी
१०५

आदिप० ऐकेरथेशरसंधारी पावकावाराया सीपुरी रंगभूमीकेमासारी हेममंडपीउभ आध्या
विले ६ शाहानवकुळिचेराजकुमर उभेकरुनि दिव्यशृंगार भाजेदेखोनिलाहा २३
नपोर वीशादवानेसज्जपिले ७ कुंजरशावकाचेमेळे सींहदर्षणीहोतिविकळ ना
नापानलाघ्यर्थशीक कर्मक्षकापति ८ तैसीजावो निभिजमशाकी हातिचे
अविभगेलेमानिति निर्बळपणेनिदासुकी चाबिनेजाले समस्त ९ म्हणति
जेजेवयेनतर्णे धननिपानले स्त्रिकामने येथे यावयारण्यापणे कारपाकोयाविशे
ष १० पीतीयाचियाविवाहकाया मुख्यनेमिलेब्रह्मचर्या तेथ्यवचेच्चिगेलेकाया ८
उत्तरवरीदिसताहे ११ ऐकोनियागंगानंदन कोपेकोपलादारुण म्हणेमुद्धो
ऐकावचन प्रतिज्ञेचेअवघेही १२ जयमानुनिअयोग्यातेजीकोनियाराज
सभेते पुजानेर्रजेपंडिते विद्याबळेज्यापरी १३ तेविदुमचिआनने काकी
करुनिने नसेतिघीबाळी सोडविनायाचे मौळी चरणमासास्पर्शलासे १४
ऐसेम्हणोनिउत्तरोनक्षीती राजकन्याधरल्याहाति रथीवाहोनिभद्रजाति नगर
पंथेपरतला ११५ पुतपचिन्हेजोध्याधीला खांडमीशाचाद्दाकुला तेपोथ्याडटाको
निवहिला

आदिप० संग्राममजसीकरावा १६ ऐकोनि भिष्माचे उत्तर कोप चढले राजकुमर संजो अध्या २३
नियापुढा लेभार वरवाढले संग्रामा १७ घाघा आणनिअवघेजन सक
ळबोलतिश्रागळे वचन कन्यानेनसेहीरोन व्हेहनिसमस्ता १८ संग्राम
संकेलगजभेरी त्राहाटिल्या भ्यासुरसुरी श्रुंगकाहाळरयमोहरी वीरकुंड
मीवाहीला १९ चातुरंगसैन्यसंपति हस्तीवाजीरथपंदाति वर्मचर्मेशास्त्र
जाति करमंडिताचिराचे १२० राउतवळघले अश्वावरी हस्तिपबैसले कुंजरी
रथीआरुढले रहंवरी उठीरवरी पैयेष्ठ २१ प्रचंडकरीस्वाध्यायन अवतिमघोद
कापेगहन दिव्यअश्वम्हणतिपवन पैजासांडमाघारे २२ विकटविराचियाहाका
रागेफोडतिडनडका म्हणतिनदिचियाबाळका क्षमासमुद्रेगीळकासी २३ चं
द्रननेताकुगरधारी रागेवेढीजेदविकारी निधानसाधीतापेचाक्षरी छुता
वळीवेष्टीत २४ तैविभिष्मयाजुझारी धावणपाधाविजेमाहावीरी रथवेढो
निचौफेरी नानाशास्त्रेहाणीती १२५ जैसेअवरुयाचेचंद्र किंवांऊयेकुवीचा

रीसीद नैसा मीभ्रसयांमध्ह त्रासीता जालापराते २६ धनुष्यसा
ङुनिघेत ब्रमुष्टी गुणीसंजीत्मा उभयकोटी कोदंडघंटाच्या बीमाटी
मदसाडितपराचे २७ अमरा असुरासारिखे घोर युध्यमांडिले घो
राहंर देखोनि मंद्दाक्नीनीचा कुमर थरिताजालावीरश्री। २८ हाणु
निब्रह्मच यनिमा तियेसीरातला राजकुमा पिशांगपाराजमनि
मा वीयपर्के लोपला २९ धनुर्विद्याहस्तलाघव देखोनिध्याश्चर्यप्रकि
रिती देव सांडण्यावोढण्याचिठेव मनपवनकैसेना ३० मुगुटकुंडल
सावंद्रत सीरसराजेश्रतानुरान दृष्टीलींगाकारशोभत पुजामी
रवेभिक्षाचे ३१ अशुद्धनदीचेसंघाट माजलेगर्जति खळखळाट
धरादेविचेललाट जेवी कुंकुमे चर्चिली ३२ येकुकेरा टीबहुवारया हंसासो
वतेवायसगण येकसाधु बहुदुर्जन तेविबहुतयेकासी १३२ ५

आदिप॰ कनसेसवग लोयासेंते ताटेनिक्खे दिसतीरीती तैसीशीरे विपपंक्ती॥ आध्या २३
रुंडाचिया चौफेरी ३४ असाध्य जाणोनि लाभाते साधकु सांडिती यत्ना
ते तैसेवरुनि व्यपजयाते पृथ्वीपाळ पर नले १३५ पर शारसंधान मेघधा
री सोडोवळा गंग्येयगिरी परिरवयाचि दुकीभारी शांतुजैसाचवळेना ३६
असंख्य सोडोनि बाप जाळ गजारिवो निवृत्ते अचळ स्थावरवृक्ष निजनिश्च
ळ तैसेच अच्युत सोरसी ३७ हाटालहअमाटारथी पराभविले संग्राम पंथी
पागेदेउनि यापळती मापाधाके दशदिशा ३८ असंख्य सोडोनि बाण
जाळ संधान नव्हे ते विचित्र चपळ भीष्माचे सकामकर सेनात्रियेचे
धैर्यवस्त्र सढीलजाले सगळना ३९ वीरश्रेणी नरिपायेंथी सुटली
नावरेउभ पहली प्राणउधसाडोनि परोती पळे सव रवाजीळी ४०
अवमान पावतारा जपंक्ती देखोनि राक्षसो उपती धाविनले

क्रोधमुनि शिष्यासमोर ध्यावेबे ४१ म्हणे स्वस्तराहेसंगा पुत्रा जि
तेंद्रिय अतिपवित्रा श्रीलोमेषा जव पवित्रा हुंडपाव सीमज हस्ते
४२ म्हणोनि सांडि लेयापात्रो टि जे विमुख वियास्थानगोष्टी मीआस
क्लिप त्रूपासाटी अवगाधु निसाडि त्मा ४३ वरूणास्त्र लागवे निघुवी
च्यारी अश्च ये चंद्रक्षपी मारोनि सारथीयाचि मुंडी म्रगन मागीउड
विले ४४ धरितायुध्या चाध्या वेग नाह्ला व्हे होई लेआया नाही सां ८
डोनि संग्राम हव्यास राजमाग माघारे १४५ जीवदान देउनने
पे राजवसोडिला जी वे जिने सेस्याद्रीव निर्मलि मंद्र सांगीतलेन
पाहे ४६ जोपोनि रायाचा समुदावो जयो पावला भीम देवो विजय
लक्ष्मी से ही नगवो हस्तनापुर पातला ४७ भगीनि संगेव डिल बंधु।
स्वसुरसंगे पुत्रवधु नानाजन कुंकुपासीं घु कन्याआणि माहेरा ४८

आदिप० तैसा विजयलक्ष्मीसहित कन्या आणोनि तेथे मात्र हस्तीं वोपिनउचि आध्या २३
त कनिष्ठ बंधु कारणे ४९ पाचारोनि रुषीब्राह्मणा विवाहसुलग्न विचारणा
आरंभितां वडिल वचना अंबाबोले भिष्मासी १५० म्या चापुढे मनों माझी
शाल्वावरि ताअसे पुर्वी बैसाख्यलग्न राजे आपुल्या जीवी ईछा मनाची धरी
५१ तरि स्थात्तोचे हृदयध्यान छेपेनेपुर विप्रपावेत ओहो विघडता अद्भुत॥
नदी पापग्रंथी बोल्लिजे ५२ धर्म रहस्य धर्म मोती सदाचारसी धर्मपंथी
स्वधर्म विचारुनि चित्ती उचित धर्म वर्तावे ५३ विवेकु विचारुनि सुमति
परवस्तु माझी नि बा सति धाडि ना जाला शाल्वाप्रति गौरवोनि
सन्माने ५४ समागमे सुब्राह्मणा नपुंशकदास सहासी जन देउनि सि
बिकायान अंबा समागे पाठविली १५५ अंबिका अंबालिका होती
नी विधीने नेमिला पायीगृहीणी अनुज्ञा वोपोनि याजनानि

तोषविली अपार ५६ व्यासादिकुळ षेश्वर शरीर संबंधी नृपवर
गौरविले हो अपार द्रव्ये दोने याचका ५७ कुळ्विमिष्टान्न भोजन तुसी
ते चिंतारूपा प्रमदा आली विचित्र वीर्य मद न मुति स्त्रीया संगी रम्य
मान ५८ हो निकरी पाणी भाजी गज कि गंगे यमुने न तिपर्वराज ते विक्रीडत
मिश्रानुज उभय वनितासुखसंगे ५९ किंचित्काळ सुख संभ्रमे भोगी
ता सत्यवति या पवित्र नामे अकस्मात दुर्दैवें विघ्न केले मासारी ६० १
राजा क्षयेमाहा रोगे व्यापिली राया चिये अंगे काळसर्प लागला वे
गे असाध्य जैसे उत्तराचया ६१ धन्वंतरी मंत्रि कुशली उपचारी ताथ
ने कुयासि अस्तमानि च्यत्त्वे नरपी ते विपावला निधनाते ६२ अं
तपा ठी प्रगटे विश्व सुखा सारिखे वाटे दुःख भाग्यासारिखे वें
दि दुःख साव चोरसाय वनति ६३ असो वरिष्ट वर्तले तेथे

राजा निमाला अकस्मात नेवे ये दुःखाचे पर्वत श्री आध्यापि मातेने
॥ विचित्रवीर्य शापा हा पी सुहृद बुडाले दुःखजीवनी अनुज देह
दुताशनि गंगातनय चोपिला १७५ उत्तर क्रीया सीकरुनि सकळ सं
चित अतिव्या कुळ पुढे वर्तले ते कुरराज कृपाकोश अपरिस्युत ७६
इति श्री आदिपर्व कृपा व्याख्यान चावे श्रोता मुकुटेश्वर व्याभावे
धा चिनवंत ठली घरपाठु १७७ इति श्री आदिपर्वणी विचित्रवीर्य
निधनं नाम नयावि शतितमोध्यायः ।(प्रसंग २३ श्रीरामचंद्रा
पर्णमस्तु । श्री

५१ अवलोकिताजयाच्चिमुत्ति दुःखेदोषा होयशांती जीवपावेसु
रणमात्रेतया च्या ५२ मिजेकरोनिनमस्कार मावेअपेनिपुजोपचार
रेश्वर तुसर्वस्वेश्वामुखा ५३ मातेसिकउनियानमन स्नेहे दिधले आकिं
ावयास्मरण कारणाकोणसांगणा ५४ आलागीचींतनकेले माझे ॥
ेदीपावले तुझे परिसो निप्रेमाचेनिसोजे धरियावडिपोटेसी ५५
ासंकटहरणा ब्रां तनुपावलियानिधना वैधव्यभोगीताबंधना पु
चिपावले ५६ तुझे निम्नजदोषीजनी प्रवर्षकेलाकाळ सदनि वोरा
ज्यास नि अधिकारिकोणीयसेना ५७ नरियाकुळाचाकुळ समंधु
पेहाविहीनशब्दु आपुलियाविषयीं धुवधु पुत्रवसाकराव्या ५८ मार
ास्त्र वाणिनारेवंडले चित्रविचित्र ब्यासवीयपियासमर्थ वर्जयेत
६० ऐकोनिमातेचावचनाथ अवस्पणेव्यास समर्थ व्यासवियु
ोदो निष्ठुरिघडोसे ५९ यानंतरग्रारिष्कुद्दी जालियाउपजंधे यु
त धारयासीधी नपोबाधेलनयाते ६१ हळाहळकुवाविलेशीव

…मुनी तेथे पंथे पातला ४० तपतन येथ्यापरपारा ने तापानले म
…वंद्य पहोउनि मारा संगमाले मागितला ४२ कुमारि शिवसंगम भेगे वि
… अनुमाने हे जाणो नि सर्व पतेणे बरे शंकापरिवारिली ४३ ते गोअव
…ते सुगंधउगिला सर्वगात्री दिवसाचि केली रात्रि ऐसाच मकारहा
४४ सातेवो पिता देह दाना व्यास जन्मजाला म्हणऊ भुवनत्रईया
… पावे महेशा कवीश्रु ४५ नोहिंउ तला असे वचनि स्मर तापावे तद्भ
…वलिया ईयेव्यसनि सोडविला सामर्थ्ये ४६ रुषी आम्मणावडिल कुम
…वा आग्रज सोहदर अनुज हे त्रिअधीकार मजोल तिकारणे ४७ जरि
… तुसीया मना तरि मी प्रार्थी तद्वेपासना विचित्रवियांचियाअंगांना
…कराव्या ४८ ऐसे अनुवाद ताने काळी भिक्षे हाते पिटिली टाळी ४
…येचि काळि सिद्धी नेल्पाहिजे ४९ म्हणि कारसी व्यवधान येरिकर
…न करुनि स्मरताधासभगवान प्रगटजाला ताकाळी ५० चंद्र
…तांषु येक मुखे गोरलारलु ऐसा ज्याचा आंगप्रकारु सभासीने

ळतिनेमानवे मासेरेनधरावयाजीवे ऐसधैर्यपाहिजे ६३ मातालणे
ळ प्रासजाहालेपाहिजेसकळ विलंबीघालितांचिरकाळ धैर्यमातेपुरे
व्यासम्हणेऐकोमाता माझीयारुपाचिउन्नता शारिरांचाचिंति
तिउध्यातानुजाची ६४ स्वस्त नहेसाहिजे यानावमासाहूनबोलिजे॥
फुळपाविजेईछीत्तेने ताकाची ६५ मेत्रावरुनिसमस्तमान पुत्रजन्म
नेधान त्याचेपवित्रमहाहास्थान विस्तारेलनेलोकी ६६ सत्यवति
ता तुचीरूपेनफळ्यापिता तुचियालेचैर्य दाता अतिसमर्थोमी
७ बीलंबेगोविनघालीप्याता पुर्वीमासीयामनोरथा तुसेवि
निपंथा मोक्षाचियामज लागी ६८ बरवेम्हणव्यासमुनि आस
ंढस्थानि निशाकाळिविवेकरवाणी स्तुपावोपीपद्दाग्या ६९ कृतनि
स्नान हरिहरमानि मापुजुन देउनिबाल्लपाभोजन सदक्षणासु
स्तुचिस्तुतिस्तुंगारेसी अबोकाधाडि लपीपासी उन्मनादे खोनि
ती कंपसुटलाचकचबा ७० खदिरांगारनैसेनयन पोंगटस्म
न ध्यासुरदेखोनिमाण निघोपाठेबाहेरे ७१ संगमामिळता

२

धाकेमाक्रि लेउमयन यना उदारवीर्ये निक्षेपुनि जाणा तुपी
ला ७३ हानिधरुनि व्यासमुनी अयादेपुलेजननि पुत्रजन्मेव
णी केसामानेपरिसवी ७४ हासो निबोलेद्वैपायन लपणऐकभवि
ान कुमर जन्मेलसुलक्षण परितोउणायेकांगी ७५ नागमुन
कोरवकुळिप्रख्यातऐस संतति संपत्तिवरिष्ट बुद्धिवादेआगळा
हियेकवान पुत्रजन्मतिलबळिसमर्थ दिपा युधीप्रख्यातवंत म
नुयानामे ७७ माताथिवरुया विकारी गर्भाधिहोईल सर्वशरीरी ४
कुपाळपिटिकरी ईछिलेऐसेनहेचि ७८ सकळवसुधासौरणी
यधिकारीराज्यासनि भुपयानृपनहिसेजनि चक्षुहीयाहाहे नृ ७९
गीपुढतिकृपाकरुनि मानदेईमाझ्यावचनि आणिक येकसुपुत्र
विलियक्षेत्रिमिमधिा ८० निकेलपोनि तेक्षणी अहष्यजाला
मुनि काळिकाश्वरनंदिनी पुत्रप्रसवलीशाला ८१ तोधृतराष्ट्र सप्रा
रवकुळि सर्वाध्यक्षु कुमरत्यामाजीमुरव्यु गर्भाधिप्रेसहे ८२

पुढति सुखदुःखमयोगी आंहानित्यानिष्कामयोगी पुजाअपेनिसा
संगी भिक्षादिकींवंदिजा ८३ रुसुल्तानत्र्यंबिका शुंगालनिलावण्पलतिका
राण्यासनाप्रेरितारांका अपसाह्मुतपावली ८४ कपिलजटासत्वबोझी
निक्षपानरवेआरकूटसी विरूपतादेखोनिपोटि धैर्यनिधरवेसवधी ८५
रसींहे प्रथमेरूप तें देखोनि कमळापावलि कंप तेविष्णु बाळि केताप विरूपतें
चापाळुली ८६ पांडुरवर्णसिंगाची अपकारचंद्रवाक्री रुपानेअवतो
कोनिनत्री अंगसंगत्रवेनत्र ८७ उदरमाजुसे चिपथीना निरोपुनी
स्तुधान्मना बाहेरयेतास्वनंदना मातापुसेआदरें ८८ आवंहरतखुम
त्वस्थानी राजपुत्रजन्मला सुयी बैस्वियागोड अमृतवाणी तसकरिक
पांति ८९ रुपीलपणेबहुतेकनैसे शरीरवर्णकोपुराचैसे हेहीमातेचेनि
दौत्रे धैर्यआपुलेहूणोनि ९० पांडुरतापावली सर्वांगी पंडुजन्मेस
स्वेतरंगी तेचिनामतयालागी पंडुराजकुळस्वुबी ९१ देहेहोरलीपांडुरवर्णी

म्हणोनि पंडु याच्या अभिधानी पाचा दिजेत सर्वजनी राजकुळी कुळदीपु
९२ तयासी होति पंचकुमर पांडवसुराचे अवतार ज्याचेनि होते कमळावर
अवरके डिल महिचा ९३ पांडुरनाजा म्हणोनि बाळते मातावीन विस्तुपुचाते
याच कुळे होउनिया सुते फळ आपि कमज देई ९४ आवडि भाकी गुनि हृदई
म्हणे मासी या वचना मान देई त्रितिय पुत्र दान देई ये पवंत्र ज्धरणा ९५
वचने विश्वासु भगे गुप्त जाला योग मार्गे सकाळिकाळ्य बोलिला ओगे ५
राजपुत्रा प्रसवली ९६ पांडुराजा पांडुर वर्णी कुळसंपन्ने प्रतापतरणी ज्या
च्या पापाचा पुत्रा चिकुरणी वर्णी भारतरे तिहासु ९७ पुढा माद्री त्रितिय
खेपे ऋषिमाते चिये रूपे येता जाला साक्षेपे कुळति सरे द्यावया ९८
पुढति कौशल्या धाकुली नेहपाच्या ओम नाभ्याती याकारणी दासी रं
गाळुनि वहीली पुत्र कामने पाठविली ने ९९ तिया भोगा पंचा न सुविलासे

ऋषी रंजविला संतोषे उग्रविरूप ते चेपीसे स्पर्शे निदीमानस १००
न भनस्त्वचनियेम भजने आंगसेवा देहदाने ईश्वरभजनें भजना
चघो च्यातिसंतोषमानिला १ परचारिका हीनजाति हृदईनिमखिन्न
वमाकि दोहीहुनउ नमरिती श्रेष्ठ वाट ऋषीत २ देखोनि तिचाव्य
चक्रभावो प्रसन्न भजा काय्या सदेवो वियहीन धर्मरावो देहधारी
जन्मला ३ सर्वलक्षणी सुलक्षण विवेकाचे जन्मस्थान धर्मस्तुतिधि
पानिधान विदुर ऐसा नाजन्मला ४ मांडव्य शापे रविनंदन शुद्र योनि
तपावला जनन भक्तियोगे ज्ञानसंपन्न ससखीवळ धर्मा ह्मा २०५ स
सवतिचेवाचारूपा परिहारन द्वैपायनमाते स्निकरून नियानमनजाताजा
कासस्थाना ६ चित्रविचित्रवियक्षैचदासीसहीतपुण्यपाचव्यासवीर्य
अतिपवित्र विस्तारलेपावली ७ खंडलातोबोंशाफुळती रद्वीपावलाऐसी
यारिती देवगर्भाहुन्मनृपति कुमार चइजन्मले ८ हेपरिसतामहाख्यान

संततीपावतिसं। ततीहीन वचनव्यासाचे प्रमाण सत्यसत्यत्रिवाचा ९
इतिभारतपर्वआदी अवघेहरतिसंसारव्याधी लिला विश्वंभरप्रसादी
मुक्तेश्वरकविवदे २१० इति श्रीभारतआदीपर्वणी धृतराष्ट्र पंडुविदुर
जन्मनोनाम चतुर्विंशतिमोध्यायः॥ प्रसंग २४ श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु॥

श्री

॥श्रीगणेशायनमः॥ राजाह्मणे चातुर्यसींधु कवणा हो रुषीचा अपराधु येम आचरला तो
विशादु आर्यमातेपरिसावि १ कवण दोष कवण बोला शापोनि दासीपुत्र केला वैशं
पायनह्मणे भला जेक आता येकाग्र २ मांडव्य नामा रुषेश्वर तपोवनि तपस्वी
थोर आनुष्टानि अहोरात्र काळ सार्थक करितसे ३ वृक्षमुळे येक चरणीं उभा
ति ष्टे वल्कलवसनी उर्ध्व बाहो दिवस रजनी तपश्चर्या आचरे ४ नगरा माजि
नृपमंदिरी आंआर फाउिले तस्करी हेमरत्ने कोटिवेरी आनेक वस्तु चोरील्या ५
घेउनी पळताते लगबगे राजदुत पातले लागे ठावनदिसे लपणियागे मुनीस्थ
नाते आले ६ रुषी ध्यानस्त नेणे कालि तस्कर द्रव्यासहित पाही गुसठेले अ
नातेते आले ६ रुषी ध्यानस्त नेणे कालि तस्कर द्रव्यासहित पाही गुसठेले अ
श्रमगेही खळाखळी भयाभीत ७ धावणे पुसे मुनी सिष्याते चोर पळाले य
णेपंथे सिघ्र सांगा हातयाते जाणे असे या ठाया ८ ब्राह्मण ह्मणति पै अप
ण नेणा तस्करांची केसी खुण पळाले ते मार्ग ज्ञान आह्मा नाही सर्वेथा ९ शो
धीतपातले राजदुत तस्कर गवसले वस्तु सहित ह्मणति तापसी नव्हे येथ म

हामंदकपरिहा १० पाषतस्करवाटपाउ वेशदाउनिशितरीमुठा चोरसंगरहिनिवाउ
नागवितुंजगाते ११ ह्मणउनिउटविलाआसनीहुनी शरिरपिरिलेदंउपाणि ताउणक
रिताकरबंधनी राजाग्रहिआणिला १२ तस्करसहिततस्करनाथ धरुनिआणिला
यक्लुसहित राजानिरोपीक्रोधयुक्त शुळदंडिदंडावे १३ आज्ञाहोतानिताकाळि मांडव्या
नेउनिघातलाशुळि तोतपस्वीनिश्चयबाळि धयीसनिचळेना १४ शुळपिरिआसना
कल्पुनिमांडिलेआनुष्टान गबळेरक्षुनप्राण तपश्चर्याआचरे १५ ऐसेकाहिलोटलेदि ॥१॥
वसदिशाकाळिमुनीतापस धरुनियापक्षियाचेवेश तयापासीपातले १६ खेदपुस
तिमांउव्याते कोणअपराधघउलातुते तोह्मणेकायावाचाचित्ते पापकाहिजाणेना १७
निरापराधेआसनिहुनी उठवोनितिक्षणशुळासनी रायदिधलेमजलागुनी हेवि
येकमिजाणता १८ नविचारितानरनायके पृछानकरितानिजमुखे शरिरदंडि
लेमहादुःख कारणकायकळेना १९ ऐसेउभयसंवादता येरिऐकीलिहेवा
र्ता जाणविलेतेनरनाथा ऋषिवधिलाह्मणुनी २० राजाप्रधानपरिवारेसी

धावोनिपातलाशुळापासी तपस्वीदेखोनीमानसी खेदआद्भुतपावले २१ चालोनि
यालोठांगण आश्रुधाराश्रवतिनैनि नकळतामिघातलेअज्ञान क्षमासमर्थे
करावी २२ आणोनिसुत्रधारकुशाळ कर्वतेखंडकेलासुळ ह्रदईभेदलेते अब
ळ काढुजाताप्राणात्तु २३ म्हणोनिउपडुनेदिहाते अंगभायह्रदयावस्तुते
ठेविलेम्हणोनिसात म्हणतिमांडव्यऐसेनाम २४ कोपनकरितराजयासी ऋषिपा
तलेयमलोकासी रागेपुसेधर्मराजासी कीमर्थमातदंडिले २५ कवण्याक
र्मेकवणदोष मजलादुःखदिधलेऐसे यमम्हणेसावकारी क्षमावंताआवधा
रि २६ बिंदुप्रमाणपुन्यकीजे तेसमुद्राप्रमाणभोगीजे तेसेचदुःखजळ
ळिजे तीळतुल्यपापकरुनी २७ ऐसिकर्माचीविचीत्रखेळ स्वप्नदे
खली आचाटफळ हेजाणतीशास्त्रकुशाळ येवर्मेकायेकळेना २८ सुक्ष्म
कीठकपक्षदेखा तयानावपतंगीका त्यावोपीलाकंठका पुर्वीजाणनेण
ता २९ तयादोषास्तवयाकाळी शरीरपीडिलेकाष्टशुळी ऋषीकोपला

क्रोधानळी म्हणे अवतार जाल्यासी ३० सत्यपापसर्वपायवेठं दंड माझा
चेनीप ऊ धर्मरेन्यायतुझा तोऊ तुजसी साजे बोलता ३१ दुरात्मयाविचा
रभ्रष्ट जगहिंसका अतिपापिष्ठ धर्माधिकारीपरमनष्टा कोण तु तेस्थ
पिले ३२ परमपदापासानीपतन सुद्रयोनीत पावे जनन दासीपुत्र हेलांछन
मनुष्य लोकीतुजलागी ३३ स्वयअांगीकारुनीशाप शांत केला ऋषीचा ॥२॥
कोप व्यासवीर्यपत्रं उदिप हिनपागी उजळला ३४ आजीपासोनी चौदा
वरुषा मनुष्यदेहपासानी दोषा जन्मपासवसी महापुरुषा नातळसीम
द्याक्य ३५ कामक्रोधलोभजाणा स्पर्शेलेना हीज्याज्यामना जोआश्रय
ज्ञानविज्ञाना पक्षपाती कुरुकुळी ३६ प्रत्यक्षमोर्तिमंतधर्म पुरुषामा
जीपुरुषोत्तम गुणीउपमेनिरोपम पंडितावार्यविवेके ३७ तोविदुरगा
पुरषेस्वरा ज्ञानीयामाझी आनुभविश्वरा सप्रेमभक्तीयादेवस्वरा
व्राणापरीस पक्षिपता ३८ येवडुस्थसी विचधेन पुत्रजेन्मले तिघे
जण ॥

त्रिषष्ठआणी मातातिचे जणप्रधान परमाल्हादपावले ३९ उछाहामांडला
घरोघरी रत्नतोरणमंडपद्वारी नखरेश्रृंगारिलीकुसरि वरीपताकामी
रवीती ४० विस्तारिलीनगररचना स्वर्गशोभाबाळीणेसदना देवकेळेनवरिलेजाणा
आष्टऐश्वर्यशोभती ४१ ॥ वंध्याविधवाउभयव्यक्ती द्रष्टीनपडेप्रमदापंग्ती सपुत्र
सौभाग्यसंपती नांदतीसुखसंभ्रमे ४२ रोगीदरिद्रीनपुशक पुरुषामाजीनिंदिसी
येक दुःखशोकाचाकळंक कोणाअंगीआसेना ४३ इछाकाळीवर्षीजेघनी प्रीथ्वी
प्रसवेसकळधान्ये पुष्पीफळेवन्यापुर्णी कंदमुळइत्यादी ४४ औसधीवर्षेतिआ
पार रसनिर्यासकर्पुरगौर कस्तुरिकुंकुमेरवार चंदनागुरुइत्यादी ४५ शाळीतंदु
ळताबोलपक्ववर्ण पक्वपाणीस्तपसंपुर्ण दिव्यपरीमाळाचोरसायेन घ्राणमा
पीनसेठ ४६ आष्टधातुनवहिरली प्रीथ्वीपिकेआनंतगुणी विचीत्रवस्त्रवि
चित्रवर्णे प्रचारलीबहुसाल ४७ धेनुम्हैसीसर्पदुग्ध काढितीजनराहातीर
ष्य वर्षतीसाउनीमर्यादि मधुरआपारप्रसवती ४८ हस्तीवाजीउष्ट्रखरवृ
षभम्हैसथोरथोर आजाबिकावासविस्तार घारातळीघरवेना ४९ क्रीमी

कार्पासउर्णजनीत तसज्याजीनसुगंधभरित सुवर्णरौप्यततुमंडित आतीस
मर्थआपार ५० मृगपक्षीयासुखसंतोष नाहीपराधीयाचात्रास उदीमवा
ढला चोभास बावनवर्णासारिखा ५१ जेजेदर्शनीजेजेवस्त सख्याविस्तारवा
ढलाबहुत धर्मन्यायगंगासुत पृथ्वीपाळीसणोनी ५२ कुमरत्नेसौभाग्यश्रेष्ठी ॥१३॥
जन्मलेयालागीपवित्रराहाटि रुलायुगीविपरिपाठि विस्तारिलीसर्वत्र ५३
नंदादिपदेवाप्राते स्नेहउजळोनीनिर्वोली काजळीतोडोनीआहोरात्री साव
धानेरक्षीजे ५४ तैसमहंतसाधुपरिहारानुक्लेशशाख्य आत्मस्वइच्छासुखानंदु
परमलर्षभोगवि ५५ वर्णपक्तिचेवर्णाक्षर खोडोनीशोधीतोआर्थचतुर तेवि
दुर्जनपापीतस्कर पुसोनीलतेसांडिले ५६ हंसपदद्वउनीवोळी आक्षरे
रेखीत्तेमोळी तैसगुणवतउचस्तकी मानव्याणोनीस्तापीले ५७ मात्रा
वोलांडिव्यंजना मस्तकीमाहनगुरासज्यना उकारहोवोनीआग्रवर्णा पाइभजेइन
त्व ५८ यज्ञशाळआसयधान दुरिघातलिदवडुन तैसलोभीरुपण प्रथ्वीत

वाळीले ६० दंभक्रोधलोभरहित पुर्णायुषीआनंदभरीत भगवद्भजनीआ
नंदयुक्त जेनसमस्त तेकाळी ६१ वनवाटिकादिव्यआरामा जळसुस्वाद
अमृतोपम सदाफळीसुफळद्रुम सर्वदेसीसुरवाडे ६२ तडागेसरोवरवा
पिकुप देवतालयमंठमडप विश्रामशाळादेखतातापा मार्गछ्छायापरि
हरे ६३ चैत्यरवनास्थळोस्थळी प्रपासुदल्यासुगंधजळी दिव्यमिष्टान्न
रसमेळी सत्रागारीयाचका ६४ कामीकालागीमनोहरे मार्गीनिर्मीले
वैशागारे आसवैमारयेक मधुरे पानकर्तावोपीती ६५ जेवीकां शास्त्रज्ञा
चीवदनी संचरोनशकेगोळणवाणी नातरीश्रोतियाआसदनी पलंउभ
क्षणआसेना ६६ तेविदुतिकाजारजारी प्रकृतिनाहियाव्यापारी पुर्णका
मसदाचारी तेथेनिरोधकायेसा ६७ जोजेमागेल तेयासदेन आव
डेतेभोजन करणे यायाघ्याघ्याहेवीवचने कर्णिपडतिसर्वदा ६८

फिटलिजगाचीभावदशा आंगीबाणलीऐश्वर्यदशा जैसायोगधरित्री
धीशा दिसेमांडिलालेकाळी ६९ रत्नीपरीपुर्णरत्नाकर तेविसंपत्तीह
स्तनापुर उपमेतुळीतानिजैरनगर मेरेहळवठआकासी ७० खउलेकु
ळपावलेरिध्दी देखोनीखउली आधीव्याधी राजाप्रजासुखानंदी श्री
डाकरिती कौतुके ७१ पुत्रत्रयाचासंभ्रम आवडिकरीलपिताभिष्म जोजो
इछीमनोरम तेतेपुर्वितांकाळी ७२ गर्भाधानपुसवन आनवलोभनसि
मंतोनयन जातिकर्मनामकरण निष्कामनसंतावे ७३ आंन्नप्राशन
चौलोपनयन महानाम्नेरतपैजाणे महाव्रतआणीगोधन उपनिसीध्यसौ
दावे ७४ हेसंस्कारसकळहिसांगे पावतिविवाहाकर्मआंगे द्रव्याद्वारे
चतुरसांगे संपादिलेकुरुवंश्ये ७५ वेदाध्यायनचतुरशास्त्राभ्यास स्मृ

तिग्रंथआर्थप्रकाश सहीतपुराणइतिहास वस्येकेलेआभ्यासे ७६
या सप्तकोटीमहामंत्र चतुःशष्टीविंध्यानयंत्र आगमउपासनातंत्र ज्ञा
नकेलीक्रीयेसी ७७ नितिशास्त्रीज्ञानकुशळ धर्मबुध्धीप्रबळ चौदा ॥४॥
विद्याकळाकुशळ वसस्याजाल्यातयासी ७८ उपनिसीध्यमंत्रीसीध्या
त तत्वनिर्धारउपनिसीआर्थ सहितनाठकसंगीत जाणतेजालेगुरु
मुखे ७९ नेत्रनादनाकरसंकत लीपभाषागुह्यगुह्यार्थ जाणतेकेलेते
समर्थ गंगापुत्रेसुपुत्रा ८० आस्वरथगजारोहीणी धनुविद्याशरसंधा
नी नानाशास्त्रार्थसाधनी प्राप्तजालीनिपुणता ८१ पंडुधनुर्विद्याकु
शळ धृतराष्ट्रआगबळेसबळ शास्त्रज्ञानीआतीविशाळ बुध्धीप्रखर
विदुराची ८२ भीष्मरुषीप्रधानजनी विचारमांउल्हासभास्तानी ह्मण

तिश्रेष्टराज्यासनी कोणतायथेस्छापावा ८३ ज्येष्टआंधळखुणाविला वि
दुरकनिष्टलेआनुमानीला राज्यासनीआभीषेकीला पंडुराजासमस्ती
८४ विदुरजाणोनपरमचतुर भिष्मपुसेनिश्चयोत्तर धाकुटाम्हणोनीआ
नादर सहसानकरीतयाचा ८५ होताआन्वयतंतुतुटला यालागीमा
तेचीयाबोला सुत्रीसुत्रजोडुनीकेला वेदव्यासेवाढला ८६ कुमारद ।१५५
शामाधारलि तारुण्यकाळउदयाआली विवाहाविशी राउठली इछामा
तेआपार ८७ सुलग्नसमारंभेकोडे पुत्रमेळुनीआंगनाजोडे जाणेसं
ततिगंगापुढे सहस्त्रमुखेविस्तारे ८८ कंन्याबहुतन्याआणवील्या त्यामा
जीतिघीनामादिल्या चित्रकेपाटिगोचरकेल्या वरिवानित्यापरिक्षी
की ८९ येकीगांधारी सोबळसुता दुजियादावीत्रसीद्यपृथा तिजी
मंदिरायाचीदुहिता माद्रवतीयानावे ९० जरीमानलेतुझीयाचीतम

ना तरी आरंभु विचरणा विदुरे नमस्कारोनी चरणा ह्मणे ऐके यथार्थ
९१ मातापीता तु चगुरु तु चीआज्ञा निजश्वरु तुज मानला जो विचारु
तो चीमान्य सर्वांते ९२ कौतुके सांगीजे ऋषीश्वरी सो बक्तो मज आजती सु
दरी ती चीवार्ता हि चतुरी स्वल्प काही ऐकीजे ९३ आचरलेनी खंउत्ताव्रत
प्रसन्न केला गिरजाकांत वर पावली आली समर्थ शंकर मुखे हो ऐका ९४
बळी श्वराया ची आं तरि होउनी भोगी सी ऐश्वर्य थोरी भारंघुति येसी
सौभ्य होसी पातिधर्मे ९५ येका शत राजकुमर पोटी जन्मती महाशुर ये
क कन्या आतिसुंदर पुत्रा पाटि त्रसवसी ९६ येसे वरदान धुर्जटी वदोनी
या गेला स्वपाद्रष्टी करुणा सभाग्य बैसल पोटि हेही जाणता येकु ९७
ऐसी परीसोनी मातु सादर जाला गंगासुतु गांधारी सुवर्ततु रची
पुत्राकारणे ९८ वोसी संततो विस्तारावी देसी आवर्जि [illegible]

ह्मणे सुबलात्मजा करावी प्रीया प्रदनाचक्षुसी ९९ ह्मणोनी पुरोहीत सु
मति प्रेरिला सुबल राया प्रति भीष्मवाक्य गांधारीपती वदे प्रमाण मानी
ले १०० कुरुवंश चक्रवर्ति वरीष्ठ बुध्धी बळसंपती आंधळा न धरुनी चीत्ती वा
क्य दिधला संतोषे १ कन्याने मीळी धृतराष्ट्रा ते निकेमानी ले समस्ता ते श्र
वणे चीकरी नेमाते पुजापात्रे पवीत्रा २ आंधळा भ्रतार ऐकता गोष्ठी पांगबां
धला आपुल्या द्रष्टी रुपा कोपपाहाता द्रष्टी तारी मारीला त्का व्ही ३ भगी
नी श्रंगारुनी आपुला रथी शकुनी शेनासह संपती पातला कुंजरपुराप्रति
लग्नासी घ्धीकारेण ४ संभ्रमे पाणीग्रहण विधी बंधो वोपीली सौभाग्य
निधी आंदण्या वोपील्या संपत्ती कुबेरश्री ये सारीखा ५ हस्ती वाजी सु
वर्ण रथ दासदासी सालंकृत महीषी धेनु वृषभासहीत उष्ट्रखर मेषादि ६
कर्ण आणि शकोटरत्न भार सुवर्ण कोटि परम हर्षे पाहाता द्रष्टी समुद्र पावे आवगमे ७ ॥६१॥

ऋषीराजयासुहृदजना आदेश्याणिलेविवाहालग्ना उभयेमंडपीदक्षणा
बहुयाचकावाटिल्या ८ लाहोनीगांधारीचीप्राप्ती ग्रहस्तजालाकौरवन्रपति
पतिरत्नेमाझीमहासति सदासेवीतसेपतिते ९ आंबाआंबीकावाळीभिष्म
स्वसुराराजमौळी यान्वाढाईसदाकाळी ईश्वरभावेभजतसे १० देवराजीअति
मर्यादा कुटुंबातेविचारिसदा दासदासीतेसंपदा पुर्विइछाआगळी ११
पुरुषवाक्यआसाध्यकरणी कोणानलगोश्रवणेकर्णि धंन्यस्नेहाळविस्यजननी
हेचीसर्वलोकीबोलीले १२ यापरीघ्रतराष्ट्रगांधारी ऐक्यभिनलेघराचा
री पंडुलग्नाचीपुढारी विचारणाभिष्मोत १३ सुरनामावसुदेवपिता या
चीकुमरिपवित्रप्रथा स्नेहेवादेधर्मदुहिता कौंतिभोजेदिधली १४ तेवर्ततांज
नकाचेघरी कुमारीदशासहजाचारि भाग्येदयाचेआवसरि महातपस्वीपात
ला १५

तपोतेजवैस्वांनर मार्तीपार्वतीप्राणेस्वर देवीअनुसयेचाकुमर प्रसीध्य
नामादुर्वासा १६ कोंतिभोजाचीयेभक्ती कीचीकाळराहीलीयस्ती सर्वभावे
तयाचीयेप्रिती कोंतितिष्टेसादर १७ जेजकाहिअपेक्षीतजेव्हा तेतेतात्का
ळपुर्वितिव्हा पानभोजनशरिरसेवा चव्हप्रेमेसमार्पी १८ देवपुजाअतित
पुजा करावयापवित्रतनुजा जनकेयोजीलीतेवोजा सर्वयेत्नेतोषवी १९
आवलोकोनीउत्तमगुण अतिसंतोषेऋषीचेमन प्रसंन्नवदनेवेदवचना दे
ईप्रसादम्हणोनी २० भावेदेखोनीपवित्र वरवोपीलेपंचमंत्र रहस्यबोलश्रव
णमात्र स्पर्शोनीयामस्तकी २१ भविष्यजाणोनीपुढानिरुत आपधर्मालागी
तुते पंचमंत्रेपाचदैवते बांधोनीदीधलीतुजहाती २२ दिनदरदंडपाणीपवन
त्रोयदेवतपाकशासन पांचवेअस्विनादेवजाण उभयेफळेतुजदेती २२ ॥८७॥
येणेमंत्रेगुणाकरासी जेजेदैवतआव्हाणीसी पाचेनीप्रसादलाधसी पु

त्रप्राप्तीताल्काळ २४ अमोघमंत्रीआपीशरिक फळीफळतितात्काळीक ऐसै सावात्रीवाकुळदीपक वदोनीगेलास्वाश्रमे २५ त्यासबिजेआणवध्यान येरीहृदैय्य रीयेत्न निघीनिक्षेपीजेजेविरुपणे निवसेबिजमानसी २६ आवलोकोनीगं गालेया दुजेवोप्हीनसतानिकया म्हणेप्रतितीकरोनीनीकया सत्यमीष्यामंत्राची २७ म्हणोनीप्रज्ञाविज्ञाक्षीर ध्यादियज्ञवळानिलामंत्री स्मरणकरिताहेरवीलाने त्री तेजीकाळीलाप्रैका २८ सुर्यमंगळरवचलेधरणी तेसासमीपपानलातरणी मंत्रसामर्थ्यचीकरणी आश्चर्यदुलनबोलवे २९ जाबुनंदकनकपुतळा पाहा लालेजनलक्षवेगळा मुगुटकुंडलेकटिमेखळा होमांबरेशोभति ३० भास्कर म्हणेनरभामीणी कीमर्थपाचारिलेस्मरणी ईछीतसागावेसुजाणी पूर्ण करिनसुजाण ३१ जयेपक्षाचेभयनवोर कुमारिभंगाननधाबीरे भास्कर

नमस्कारोनिसौर भीतभीतआनुवादे ३२ आव्हानिलेआनभावे तेमज

उपसहिजेभावे कोणानकळताजाव सीघ्रगंतव्येयेघुनी ३३ तानआइने

रक्षीलेसदा तेबांघलीधर्ममर्यादा स्वरुआचारणीनिसेधा वडिलआतळो

नीदेती ३४ तेघेउजीवजालीयावपंकी पुढानातळेवस्पातिथी हेबीतपुढ

तपुढती बांधीमालस्वामीया ३५ रुपआच्छादुनीवहिले सीघ्रप्रयाणपाही

जेकेले जगव्होतानव्हेभले लोकोकलोकीकी ३६ हास्यवदनेवदेसविना हेकैस

नीघेउलआता आनंतजन्मीच्यासुरुता वेचील्याभेटिआमुची ३७ भाग्योद

येआमुचेयेण फळनेदतानघेउजाण जेकाआसंकावाहिसीमन तेतेदवीनमा

घरी ३८ भयेमानसीजयाआर्थी आलओनेदीतयाआनर्थी कीतींग्रमदवीया

माथी भुषणहोसीपवित्र ३९ माक्षाझालीयआंगसंग कुमारित्वनपवेभंग पुत्र ॥८॥

जन्मलेपद्मरंग आलिवारिष्टनररत्न ४० आणिकधैकेसुमअमे तुतेवरीजे
लसार्वभोम देवताविर्यआतिउत्तमा पाचआपयप्रसवसी ४१ मगआ
दरेधरूनीरती सुरतानंदेदिधलीतुप्ती आमोघविर्यमहामोती आपार
सुर्यजन्मले ४२ सुर्यविर्यजोजन्मला सुर्यीसमानतेजागळा किरठकु
उलेरत्नमाळा दिव्याभरणे शोभतु ४३ सुवर्णकवचे स्वयआंगी तेजपा
हातानसमायजगी औसेदेखोनीतन्वांगी भयेकापथरथरा ४४ लोक
शंकेशंकोनी बाळी आलीव्याकुळहृदेकमळी बाळकसांडोनीगंगाजळी
यागोनीजायेपुत्राते ४५ पुत्रप्रसवोनीआंगना जालीकुमारिनवयोवना
प्रवेशलीतातसदना यागोनीयापुत्राते ४६ गंगोदकीसांडिलेबाळ बुड
उनशकेगंगाजळ जननीजान्हवीस्नेहाळ रूपेनेजालीरक्षीती ४७ ल
हरीकरियाझेलीती तरंगरंगी खेळविती राधारमणआकस्माती देव

द्रिष्टीदेखीलें ४८ राधापतिकीरातपाळे तेणेउदकीखेळताबाळ धावोनी
याउताविळ घालीउडिधरावया ४९ कडेकरुनीकाढीला धरिये स्नेहभावें ॥१९॥
घेतलाकडिये ब्यावलोकीताघडिघडिये त्रुप्तीनव्हेडोळीया ५० पाचारोनी
याराधासती पुत्रनेउनदिधलाहति तियापाळीलाम्हणोनीम्हणती राधेयानामते
याते ५१ वोशभुषणीसुभुषण मात्रुजठरिपावलाजनन यालागीनामेवसुसेन सु
तठेवीआवडि ५२ संस्कारसांगावेदध्यायन ऋषीमुखेजालानिपुण आतीविधीनेसं
पुर्ण घेतुवेदकुळेगुरु ५३ आर्जुनापासोनआपाबो लागलेअैसाधरोनीमा
वो यापरीहराभानुदेवो येताजालाजवळीके ५४ स्नानकरुनीगंगाजळी
सुयेपिस्थानजपकाळी पुत्रासमीआगुमाळी स्नेहभीतपातला ५५ गुज
सांगेकर्णाकर्णि म्हणेहेनिश्चयधरावेमनी याचकआलीयाउदारदानी उदा
रहोरसर्वश्चे ५६ परीआंगीचेकवचजाण सहसानद्यावेआपण येणेआत
कोनशकेमरण शास्त्रमारीशत्रुच्या ५७ अैसेसांगोनीसुपुत्राते भानुगेला

स्वस्थानाते नेमनचकेवतयाते परमोदार्येह्मणोनी ५८ आर्जुनपुत्राचीयास्वा
र्थी कर्णवधाचीधरुनीचेथा आवलंबुनयाकपटवेषा शक्रआलाछळणार्थ ५९
कर्णआसताअनुष्ठानी भिक्षुपवेशवज्रपाणी दानमागेदिनवचनी कवचदेइआं
गीचे ६० सिब्रीनेमासछेदिलहली दधीचीऋषीनेदिधल्याहस्ती जिमुतिवा
हाण पुण्यकीर्ति सर्वाहुनीआतिउदार ६१ तयाहुनीगुणविशेषा आंगीआ
गळीतुसीदशा विचारवंतामहापुरुषा उदारकाहीदिसेना ६२ ऐकोनीब्राह्मणा
चीवचन मधुरवाक्यप्रसंन्नमने नमस्कारोनीनिघेह्मणे महापात्रइस्वरा ६३
सुलग्नआंगीसुवर्णकवच शक्राकाढोनीदिधलीखच आद्भुतदेखानीदेवाच
नाथजालाविस्मीत ६४ संतोषोनीआमरपति उर्वीतवोपीलेदिव्यशक्ती ह्मणे
हेनिर्वाणमांडल्याआंती प्रयोजावीसंग्रामी ६५ देवराक्षसमनुष्यव्यक्ती
ज्यावरीप्रेरसीलशक्ती तोप्राणसीशरिराशक्ती नाहीसाहोइलक्षणार्धे ६६
वचनगौरवोनकर्णीते साधोनीपुत्रकार्यार्थ आमरावतीआमरनाथ प्रया

णकेलें ताल्काळी ६७ ऐसी उदार चक्रवर्ति त्याची आपार दानुत्व शक्ती उप
माद्यावया त्रिजगती दुसरा दृष्टी दिसेना ६८ तैसाच क्षात्रत्वें झुंसार शस्त्र
आस्त्री संग्राम चतुर धनुर्धरा दिक्षागुरु जेमदग्नी सारिखा ६९ पाहातां सौंदर्यी
चे रूप लाजोनि घालाकंदर्प चंद्र उपमे आसांत स्वल्प क्षयो योगी या सण
उनी ७० त्याचा मुखचंद्र आवलोकन समुद्रभरत्ता स्त्रीयांचे मन सोमकांत काम ४
सदन द्रवो लागली आवघि ७१ आसो कर्णाजी उत्पती तुज सांगीतली ये
थानि गुति पंडुसी प्रास जाली कोंति ते हि आता ऐकपा ७२ इति भारत आदी
पर्व चतुर आवगमे मानससरोवर राजहंस श्रोते चतुर प्रेमानंदें क्रीडति ७३
वाछ्या धर्मोति याचा चारा चरो नंदति सुखपेंकुरा पुढें प्रार्थी मुक्तेश्वरा कथा
सादर परिसावी १७४ इति श्री भारत आदिपर्वणी धृतराष्ट्र विवाहानो नाम
॥ पंचविंषतिमोध्यायः॥ प्रसंग॥२५॥ ७॥ ७॥ ७॥ ७॥ ७॥ ॥